

SPRAVODAJKA

Žilinskej univerzity v Žiline

Roč. XXXVIII

3

2020

máj - jún

Rozhovor s Ing. Petrom Blaškom

strana 8

Rozhovor s doc. Hollou

strana 12

Konferencia Elektro

strana 18

ISSN 1339-4134

9 771339 413007

UNIZA má svoje nezastupiteľné miesto v spoločnosti a musí pokračovať ďalej

Spoločne sme zvládli výnimočnú krízovú situáciu, kreatívne sa vysporiadali so zmenami a naučili sa vidieť a rozumieť súvislostiam, v ktorých všetko je prepojené so všetkým. Aj novú formu vzdelávania bez podstatnej straty kvality.

prinášajú výsledky svojich výskumov a prác v regionálnom a nadnárodnom vzdelávanom a výskumnom priestore. UNIZA hlavne vďaka nim patrí medzi top 3 univerzity na Slovensku. V SCIMAGO Institutions Rankings (SIR) tak obhájila svoje vedúce postavenie medzi technicky orientovanými univerzitami na Slovensku.

K vysokej úrovni, profesionalite a prestíže UNIZA jednoznačne prispieva aj internacionalizácia a medzinárodná spolupráca a to nielen v oblasti vzdelávania. Na Slovensku sme dlhodobo na popredných miestach v oblasti programov medzinárodných výmen v rámci programu Erasmus+, CEEPUS či vo vedeckovýskumných činnostiach, kde riešime a aj koordinujeme viacero projektov medzinárodnej spolupráce, ako aj viacero vedeckovýskumných úloh.

Alternatívne spôsoby výučby boli dôležitou témou vyučujúcich aj študentov. Učitelia, študenti aj zamestnanci UNIZA zvládli aj nové a efektívne možnosti využívania digitálnych technológií, online nástrojov, programov a iných foriem vzdelávania, ktoré posunuli ich hranice spoločnej spolupráce. Vynaliezavosť a tvorivosť, ochota pomôcť, spolupracovať a participovať na riešení aktuálnych výziev z UNIZA nezmizla, naopak, prejavuje sa aj naďalej. Zamestnanci a študenti UNIZA sa aktívne zapojili do pomoci komunitám v rámci rôznych aktivít a výziev, tlačili a tlačia sa štíty, vyvíjajú respirátory, organizujú webináre, popularizujú technické študijné odbory a streamujú na online kanáloch, aktívne sa zúčastňujú alebo organizujú konferencie a podujatia, vzdelávajú však aj prostredníctvom online súťaží pre stredoškóľakov a UNIZA žije ďalej...

Aktuálne zaznamenala UNIZA 10% nárast počtu prihlášok stredoškóľakov, najväčší záujem prejavili uchádzači o štúdium moderných študijných programov. Internet vecí, výskum, vývoj, inovácie a neustále vzdelávanie sú zásadné pre úspešnú budúcnosť krajiny, ale aj pre študentov, učiteľov, výskumníkov a vedcov i pre jednotlivcov v informačnej spoločnosti. UNIZA a jej mimoriadni výskumníci a zamestnanci

Veda a výskum sú súčasťou aj športového pozadia, technika pomáha lepším výkonom a ovplyvňuje aj samotný športový dej. UNIZA bude napokon organizovať najväčšie športové podujatie vysokoškóľakov, Letný univerziádu Slovenskej republiky 2020 v Žiline, ktorú sme museli z pôvodne plánovaného májového termínu presunúť na október. Účast študentov, ale aj zamestnancov a dobrovoľníkov, bude rovnako skvelou príležitosťou, ako sa naplno zapojiť do verejného života. Mesto Žilina podporuje túto udalosť, ktorá ho môže rovnako zviditeľniť v kandidatúre na prestížny titul Európske hlavné mesto kultúry 2026. Lebo pod pojmom kultúra si môžeme predstaviť aj inovácie a technológie, popularizáciu vedy, šport, ale aj hudobný či literárny festival, na ktorom mnohí z nás v nejakej forme participujú.

Tento mesiac, keď študenti skladajú životné skúšky a začínajú historicky prvé online štátnice, nás ovplyvňujú aj novovzniknuté témy prevencie a bezpečnosti na školách. Ukazuje sa v plnej miere význam krízového a bezpečnostného manažmentu a najmä prevencie ako najdôležitejšej fázy riešenia krízových javov. Bezpečnosť je nevyhnutná pre každú vzdelávaciu inštitúciu. Tento akademický rok bol výnimočný

v mnohých ohľadoch a určite iný ako kedkoľvek predtým. Letný semester sa končí a po uvoľnení opatrení sa môžeme vrátiť k svojmu životnému štýlu, k svojej práci, k spoločnosti a znovu naplňať osobnostné a profesijné ciele. Hľadajme krásu a poznanie v kontexte skúseností a reality súčasnosti a dovoľme si prijímať všetko, čo nám umožňuje slobodne sa pohybovať, myslieť a tráviť čas podstatnými a zmysluplnými vecami. Pre dnešok a lepší zajtrajšok. Pre nás. Prajem Vám úspešné ukončenie akademického roka 2019/2020 a príjemný oddych v lete, aby sme načerpali energiu na náročnú a aktivitami plnú jeseň.

Aj v tomto čísle Spravodajcu nájdete zaujímavosti a novinky zo života UNIZA, rozhovory a veľa ďalších príspevkov a verím, že Vás naladia na „pulzujúce srdce UNIZA“, ktoré žije ďalej a bije pre Vás.

Dovoľte mi zakončiť tento príhovor slovami práve Erazma Rotterdamskeho, po ktorom máme pomenovaný najúspešnejší európsky program: „Ak stále rozmýšľaš nad tým, čo chceš urobiť a čo dúfaš, že sa stane, nikdy to neurobiš a nikdy sa to nestane.“

- Per Aspera ad Astra -

Jozef Ristvej
prorektor pre medzinárodné

Návšteva ministra školstva

28. mája, pri príležitosti návštevy Žilinského kraja, prijal pozvanie na stretnutie s rektorom Žilinskej univerzity v Žiline Mgr. Branislav Gröhling, minister školstva, vedy, výskumu a športu SR. Pán minister si vypočul prezentáciu o univerzite, s vedením univerzity diskutoval o rozvoji a budúcnosti vysokého školstva na Slovensku. Návšteva ministra sa niesla v priateľskej, konštruktívnej a otvorenej atmosfére, pričom sa všetky zúčastnené strany dohodli na potrebe ďalších osobných stretnutí, ako aj pracovnej návštevy pána ministra na UNIZA.

Stretnutie so štátnym tajomníkom ministerstva dopravy

Citujeme FB Jaroslava Kmeťa: 22. mája
Dnes som navštívil podľa môjho názoru najkrajšiu a najzelenšiu univerzitu na Slovensku. Žilinská univerzita v Žiline patrí medzi špičku slovenských vzdelávacích inštitúcií a je to prvá univerzita, kde viedli moje kroky v úlohe štátneho tajomníka. Ponúka kvalitné a moderné štúdium napríklad v oblasti všetkých druhov dopravy, elektromobility, dopravných stavieb či IT technológií. Spolu s jej vedením sme sa dohodli na úzkej spolupráci. Študentom ponúka univerzita kvalitné a moderné štúdium a tiež krásy Malej Fatry.
 ...status štátneho tajomníka Ministerstva dopravy a výstavby SR nás potešil a povzbudil do ďalšej práce...

UNIZA medzi top 3 na Slovensku

Naša univerzita sa umiestnila na 3. mieste v SCIMAGO Institutions Rankings (SIR). V celosvetovom klasifikačnom systéme vyvinutom pre tvorbu rankingov univerzít a vedeckých inštitúcií tak UNIZA obhájila svoje vedúce postavenie medzi technicky orientovanými univerzitami na Slovensku. Kritériami hodnotenia inštitúcií sú veda a výskum, inovácie a spoločenská zodpovednosť. Výstupy výskumu vychádzajú najmä z počtu publikácií publikovaných vo vedeckých časopisoch evidovaných v databáze Scopus. SCIMAGO porovnáva inštitúcie, ktoré publikovali minimálne 100 vedeckých publikácií evidovaných v databáze Scopus v predchádzajúcom roku. Inovačné výstupy a dopady na spoločnosť sú sledované cez webové stránky. Cieľom SIR hodnotenia je poukázať na vedecké, ekonomické a sociálne charakteristiky výskumných inštitúcií na celom svete. V hodnotení figuruje 7026 inštitúcií z celého sveta. V kategórii univerzít a vysokých škôl je 3897 výskumných inštitúcií, univerzít a vysokých škôl. SIR môže budúcim študentom pomôcť pri výbere študijného odboru a univerzity, ktorá mu poskytne najlepšie šance pre uplatnenie na trhu práce, ale i zamestnávateľom vrátane európskeho odvetvia Hi Tech pri hľadaní talentovaných absolventov a odborníkov. Môže mať vplyv aj pri výbere štúdia v zahraničí a v Erasmus+ programoch a samozrejme opodstatnenie má aj pri zvyšovaní kvality vzdelávania na univerzitách. UNIZA je v tomto rankingu najlepšou technickou univerzitou podľa sledovaných kritérií. Celkovo zastáva 3. miesto medzi 13 slovenskými univerzitami a vysokými školami zaradenými do rankingu. V rebríčku analýzy Profesie v záujme zamestnávateľov o absolventov medzi vysokými školami je rovnako na 3. mieste.

Rank	Institution
1 (542)	Comeenius University in Bratislava
2 (743)	Slovak University of Agriculture in Nitra
3 (761)	University of Žilina
4 (753)	Slovak University of Technology
5 (759)	Technical University of Kosice
6 (758)	Slovak Medical University in Bratislava
7 (759)	Pavol Jozef Šafárik University in Košice
8 (760)	Constantine the Philosopher University in Nitra
9 (780)	Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
10 (799)	Technical University in Zvolen
11 (807)	University at St Cyril and Methodius in Trnava
12 (815)	University of Prešov in Prešov
13 (820)	University of Economics in Bratislava

Dokončená rekonštrukcia blokov DC a DD

Bloky DC a DD boli komplexne zrekonštruované a skolaudované, postupne sa pripravujú na ubytovacie služby. Okrem zateplenia, novej fasády, nových elektrických rozvodov a sietí, ako aj kompletnej výmeny kúrenia, boli realizované aj ďalšie aktivity v podobe kompletnej výmeny vodovodných a kanalizačných rozvodov, zdravotníckej, vzduchotechniky a slaboprúdových rozvodov. Súčasne boli obidva bloky doplnené o moderné protipožiarne zariadenia (EPS, HPS a pod.), nové výťahy a dvere vo všetkých izbách aj príslušenstvách. Súčasťou rekonštrukcie bola aj výmena podláh v izbách, chodbách a schodiskách. Na blokoch DA a DB rekonštrukčné práce stále prebiehajú v rovnakom rozsahu ako na blokoch DC a DD.

Vítaz súťaže je aj u nás

Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava (VŠB-TU Ostrava) pokračovala vo svojej tradícii a v rámci univerzít združených v konzorciu PROGRES 3 vyhlásila súťaž o najlepšiu dizertačnú prácu obhájenú v roku 2019 v kategóriách:

1. ekonómia, financie a management,
2. suroviny, energetika a životné prostredie,
3. zdravie a aplikácie v zdravotníctve,
4. informačné technológie a elektrotechnika,
5. konkurencieschopné strojárstvo a materiálový výskum.

Súťaž, do ktorej sa zapojila aj UNIZA, prebiehala v dvoch kolách. V prvom kole, ktoré sa uskutočnilo na UNIZA, boli nominované tri dizertačné práce, čiže po jednej v troch vyhlásených kategóriách, ktoré postúpili do druhého kola. Práce prihlásili strojnica fakulta a fakulta riadenia a informatiky.

V druhom kole, uskutočnenom dňa 13. marca 2020 na VŠB-TU v Ostrave, boli prihlásené dizertačné práce v jednotlivých kategóriách posudzované odbornými komisiami, v ktorých mala UNIZA svoje zastúpenie. Strojnícku fakultu UNIZA zastupoval prof. Ing. Otakar Bokůvka, PhD. a Fakultu riadenia a informatiky UNIZA reprezentovali doc. Ing. Michal Koháni, PhD. a doc. Mgr. Jakub Soviar, PhD. Hoci sa naši odborníci nemohli z dôvodu zákazu cestovania v čase koronakrízy osobne zúčastniť rokovania komisií v Ostrave, vypracovali a predložili vyhlasovateľovi súťaže poradie prác na základe svojich preferencií, čím sa úlohy hodnotiteľov zhostili na výbornú.

V konkurencii takmer 40-tich dizertačných prác vďaka vysokej úrovni prác z UNIZA a tiež osobnej angažovanosti našich odborníkov pri hodnotení v jednotlivých komisiiach, získali naše práce zaujímavé umiestnenia.

V kategórii „konkurencieschopné strojárstvo a materiálový výskum“ získala dizertačná práca s názvom „Characterization of the precipitation processes in the modern Al-Li alloys“ Ing. Michala Jambora, PhD., absolventa doktorandského štúdia na SJF UNIZA pod vedením školiteľa doc. Ing. Františka Nového, PhD., prvé miesto.

Rovnako nás teší tretie miesto, na ktorom sa umiestnila dizertačná práca s názvom „Reliability analysis of systems based on uncertain data“ Ing. Jána Rabčana, PhD., absolventa doktorandského štúdia na FRI UNIZA pod vedením školiteľky prof. Ing. Eleny Zaitsevy, PhD., v kategórii „informačné technológie a elektrotechnika“.

Do druhého kola súťaže postúpila aj dizertačná práca s názvom „Riadenie vzťahov so zainteresovanými stranami športových organizácií“ Ing. Patrika Ferenc, PhD., absolventa doktorandského štúdia na FRI UNIZA pod vedením školiteľa doc. Ing. Michala

Varmusa, PhD., v kategórii „ekonómia, financie a management“, ktorá sa však neumiestnila na prvých troch miestach.

Súťažiaci umiestnení na 1. mieste budú v súlade s propozíciami súťaže ocenení finančnou čiastkou a diplomom; súťažiaci umiestnení na 2. či 3. mieste diplomom a súťažiaci, ktorí sa zúčastnia v druhom kole bez umiestnenia, dostanú potvrdenie o účasti dizertačnej práce vo finálovom kole súťaže.

Úspešným súťažiacim srdečne blahoželáme, členom hodnotiacich komisií z UNIZA ďakujeme za osobnú angažovanosť pri posudzovaní nominovaných dizertačných prác a všetkým ďakujeme za dôstojnú reprezentáciu Žilinskej univerzity v Žiline.

Janka Macurová
oddelenie pre vedu a výskum

Vážené kolegyne a kolegovia,

dovoľujeme si vám oznámiť, že na základe rozhodnutia p. rektora v snahe finančne motivovať riešiteľské a autorské kolektívy UNIZA budú v roku 2020 odmenené nasledujúce aktivity zamestnancov.

Za obdobie od 1. 1. 2020 do 30. 4. 2020 a od 1. 5. 2020 do 31. 10. 2020 v zmysle bodov 1 až 3 bude odmena vyplatená zamestnancom vo výške percentuálneho podielu, ktorým sa zúčastnili na príprave projektu (po dohode s riešiteľským tímom podiel určí zodpovedný riešiteľ projektu). Zároveň boli doplatené aj odmeny za projekty za obdobie 1. 11. 2019 až 31. 12. 2019 v rovnakom znení.

- Za každý podaný a v schvaľovacom konaní schválený návrh zahraničného výskumného projektu programu HORIZONT 2020:
 - pre riešiteľské kolektívy UNIZA v postavení „koordinátor projektu“ **2 000,- EUR**
 - pre riešiteľské kolektívy UNIZA v postavení „partner projektu“ **1 500,- EUR**
- Za každý podaný a v hodnotiacom konaní neschválený návrh zahraničného výskumného projektu programu HORIZONT 2020:

2A. Pri naplnení čiastkových hodnotiacich kritérií tzv. Threshold v počte viac ako 50 %

 - pre riešiteľské kolektívy UNIZA v postavení „koordinátor projektu“ **800,- EUR**
 - pre riešiteľské kolektívy UNIZA v postavení „partner projektu“ **500,- EUR**

Kritériom pre priznanie odmeny je dosiahnutie 2 až 3 z celkového počtu 3 hodnotiacich kritérií, resp. 1 až 2 z 2 hodnotiacich kritérií.

2B. Pri naplnení čiastkových hodnotiacich kritérií tzv. Threshold v počte menej ako 50 %

 - pre riešiteľské kolektívy UNIZA v postavení „koordinátor projektu“ **200,- EUR**
 - pre riešiteľské kolektívy UNIZA v postavení „partner projektu“ **100,- EUR**

Kritériom pre priznanie odmeny je dosiahnutie 0 až 1 z celkového počtu 3 hodnotiacich kritérií, resp. 0 z 2 hodnotiacich kritérií.
- Pri podávaní návrhov zahraničných výskumných projektov v rámci iných grantových schém (netýka sa projektov v rámci štrukturálnych fondov) výška odmeny bude posudzovaná individuálne.

Kritériom pre priznanie odmeny je schválenie projektu a pridelenie finančného grantu zahraničnou inštitúciou na základe súťaže alebo osobitného výberu spomedzi viacerých zahraničných žiadateľov o grant. Na základe zaevidovania schváleného návrhu projektu v univerzitnom systéme <https://vav.uniza.sk/vevysun.php> vyžiada oddelenie pre vedu a výskum od vedúceho projektu potrebné podklady. Po predložení podkladov vedúcim projektu sa bude návrh posudzovať individuálne podľa typu grantovej schémy.

Odmeny za publikačnú činnosť

V snahe podporiť a motivovať zamestnancov a doktorandov UNIZA v publikovaní v kvalitných impaktovaných časopisoch boli odmeny doplatené aj za rok 2019, a to nasledujúce:

Odmeny za časopisy kategórie ADM a ADN, ktoré mali impakt faktor a kvartil v databáze WoS a boli zaevidované v Univerzitnej knižnici za obdobie od 1. 1. 2019 do 31. 10. 2019.

- Q1 – 1 500,- EUR,
- Q2 – 1 000,- EUR,
- Q3 – 500,- EUR,
- Q4 – 250,- EUR.

Tieto odmeny budú pokračovať v polročných intervaloch za časopisy v kategóriách ADC, ADD, ADM a ADN, ktoré majú impakt faktor a kvartil v databáze WoS a budú zaevidované v Univerzitnej knižnici.

Za obdobie od 1. 11. 2019 do 30. 4. 2020 a za obdobie od 1. 5. 2020 do 31. 10. 2020.

- Q1 – 1 500,- EUR,
- Q2 – 1 000,- EUR,
- Q3 – 500,- EUR,
- Q4 – 250,- EUR.

V prípade spoluautorstva s pracovníkmi mimo UNIZA, odmena bude vo výške percentuálneho podielu autorov UNIZA na publikovanej práci.

Odmeny za patenty a užitkové vzory budú vyplácané v dvoch obdobiach a to nasledujúce:

- Pôvodcom udeleného patentu z UNIZA, zaevidovanom v Univerzitnej knižnici od za obdobie 1. 11. 2019 do 30. 4. 2020 a od 1.5.2020 do 31.10.2020 **130,- EUR**
- Pôvodcom zapísaného užitkového vzoru z UNIZA, zaevidovanom v Univerzitnej knižnici za obdobie od 1. 11. 2019 do 30. 4. 2020 a od 1. 5. 2020 do 31. 10. 2020 **60,- EUR**

V prípade spolupôvodcovstva s pracovníkmi mimo UNIZA, bude odmena vyplatená vo výške percentuálneho podielu pripadajúceho na pôvodcov z UNIZA.

Dovoľte mi poďakovať sa všetkým zamestnancom a doktorandom, ktorí sa aktívne podieľajú na vyššie uvedených aktivitách a motivovať aj ostatných, aby sa zapojili podľa svojich možností. Medzinárodné projekty, kvalitné impaktované publikácie a patenty sú jedným z dôležitých kritérií pri hodnotení vedeckovýskumných aktivít univerzít. Sú to aktivity, na základe ktorých môže byť naša univerzita výskumná a uznávaná aj v medzinárodnom priestore pri vytváraní nových partnerstiev a projektov. Zároveň výrazne pomáhajú univerzite v plnení akreditačných a rozpočtových kritérií v oblasti vedy a výskumu. Preto chceme tieto aktivity podporovať aj v budúcnosti v rovnakých intervaloch.

Jozef Jandačka
rektor

Sedem najlepších záverečných prác

Výber témy, spracovanie cieľa, správna metodika, prepojenie s praxou, s požiadavkami na trhu práce a v spoločnosti spolu so silným záväzkom modernej univerzity so špičkovým vybavením a kvalitnými zamestnancami. Toto všetko vytvára úspech záverečných prác, diplomoviek, ktoré sú podmienkou ukončenia druhého stupňa vysokoškolského štúdia. Za nimi stoja študenti, úspešní inžinieri a magistri, vedci aj výskumníci, kvalifikovaní odborníci zo Žilinskej univerzity v Žiline (UNIZA).

UNIZA každoročne vyberá a oceňuje najlepšie záverečné práce študentov, ktoré nominujú fakulty. V roku 2019 každá fakulta vybrala jednu najúspešnejšiu diplomovú prácu (DP), ktorú vytvoril jej študent alebo študentka a má významný vplyv na súčasnú spoločnosť. DP **Automatizácia vedenia električky na električkovej dráhe s podporou systému CBTC na fakulte prevádzky ekonomiky dopravy a spojov (FPEDAS)** sa zaoberá návrhom prvkov automatizácie pre vedenie električkových dráhových vozidiel, výpočtom spotreby energie pri automatizovanom režime jazdy a niekoľkými variantmi optimalizácie spotreby energie spolu s vyhodnotením. DP Ing. Kataríny Janurovej bola spracovaná na základe jej spolupráce a praxe (ako aj KŽD) v spoločnosti SIMCON, ktorá poskytuje konzultačné služby a vyvíja simulačné a optimalizačné softvérové nástroje pre racionalizáciu prevádzky dopravných logistických systémov. DP je príkladom veľmi dobrej spolupráce katedry železničnej dopravy (KŽD), jej študentov a absolventov, čo sa odrazilo na jej samotnom spracovaní, ako aj využití výsledkov pre pôvodnú spoločnosť, a teda pre prax.

Najvýznamnejšou DP roka 2019 na **strojníckej fakulte (SjF)** je DP zameraná na vytvorenie výpočtového programu s grafickým používateľským prostredím použitím softvérového balíka Matlab. Tento výpočtový balík má k dispozícii bezplatne každý zo zamestnancov a študentov univerzity, rieši širokú škálu problémov z rôznych vedeckých oblastí, a preto je využívaný i mnohými komerčnými firmami. DP **Vytvorenie výpočtového programu pre riešenie prúto- vých sústav v programe MATLAB** od Ing. Alžbety Bakošovej bola riešená ako súčasť výskumného projektu KEGA. Vytvorený program sa používa vo vzdelávaní na SjF v rámci bakalárskeho štúdia. Na výsledky tejto DP nadväzujú ďalšie DP riešené v aktuálnom akademickom roku.

Na **fakulte elektrotechniky a informačných technológií (FEIT)** Ing. Samuel Potančok v DP navrhol a realizoval funkčné **Meracie zariadenia na optimalizáciu pohonnej jednotky pre RC modely a UAV zariadenia**. Riešil hardvérovú aj softvérovú časť systému, ktorý zobrazuje namerané údaje na LCD displeji a zaznamenáva ich do externej pamäte. Ide o veľmi zaujímavú a praktickú aplikáciu s vysokým potenciálom aj pre komerčné využitie, čo vždy nebýva výsledkom DP. Realizácii konštrukcie zariadenia na vysoko profesionálnej úrovni predchádzali virtuálne vytvorené 3D modely, ktoré študent precízne vytvoril v mechanickej aj elektronickej časti zariadenia. Testovací stand (meracie zariadenie) poskytuje unikátne riešenie, ktoré nemá v komerčnom prostredí žiadneho konkurenta. Ing. Jozef Gábor zo **stavebnej fakulty (SvF)** v DP **Degradačné funkcie premenných parametrov netuhých vozoviek** riešil aktuálnu problematiku rozvoja cestnej siete na Slovensku. Zameriaval sa na moderné diagnostické metódy hodnotenia parametrov cestnej siete ako sú drsnosť a rovinatosť vozoviek. Vývoj týchto parametrov sa modeloval prostredníctvom sofistikovaných experimentálnych zariadení. Výsledky boli zakomponované do informačného systému cestnej databanky, čím sa umožnil optimálny výpočet ekonomickej efektívnosti prostredníctvom výnosových analýz. Práca využíva najmodernejšie diagnostické metódy a výpočtové programy v rámci tvorby informačného systému cestnej infraštruktúry, je

prínosom pre správcov cestných komunikácií a ďalších študentov, ktorí môžu s funkciami ďalej pracovať.

Témou najlepšej záverečnej práce na **fakulte bezpečnostného inžinierstva (FBI)** bol **Vplyv komunikačných prostriedkov na funkčnosť lavínových vyhľadávačov** od Ing. Andreja Zeliezka. DP bola vybraná z dôvodu poukázania laickej, ale aj odbornej verejnosti na existujúci problém ovplyvňovania lavínových vyhľadávačov mobilnými komunikačnými prostriedkami a to najmä pri zásahoch Horskej záchrannej služby. Zistené poznatky boli aplikované v praxi s cieľom zvýšiť bezpečnosť osôb pohybujúcich sa v prostredí ohrozenom lavínami. Práca poukazuje na potrebu zmeny metodiky vyhľadávania zasypaných osôb, kde pri hľadaní bude potrebné upraviť rozstup medzi záchranármi, vzhľadom na možné rušenie signálu. Práca ako celok je teoreticko-praktická štúdia a jej výsledky sú priamo uplatniteľné v praxi.

Najlepšia záverečná práca roka 2019 na **fakulte riadenia a informatiky (FRI)** je DP **Reverzibilná extrakcia príznakov** od Ing. Matúša Mrázika. DP sa zaoberá témou rozpoznávania vzorov pomocou neurónových sietí. Rozpoznávanie vzorov hrá dôležitú úlohu v oblastiach analýzy dát a data miningu, využíva sa napríklad v oblastiach ako počítačové videnie či rozpoznávanie hlasu. Autor DP vyvinul aj metódu na odhaľovanie cudzích vzorov v dátach, čo umožňuje detegovať tieto vzory a zároveň pomáha pri výskume a lepšom porozumení správania a rozhodovania neurónových sietí. DP postúpila do finále prestížnej súťaže diplomových prác IT Spy medzi osem najlepších diplomových prác vytvorených na informatických fakultách v Čechách a na Slovensku. DP bola na základe verejného hlasovania na stránkach súťaže ocenená Cenou verejnosti.

Diplomová práca **Axiologická dimenzia fenoménu smrti vo filozofickej reflexii** je dielom Mgr. Damiána Michalca z **Fakulty humanitných vied (FHV)**. DP prezentuje fenomén smrti vo filozofickom myslení analýzou literárnych prameňov. Prínosom práce je predstavenie fenoménu smrti z hľadiska pojmov, komplexu, z pohľadu filozofie, biomedicíny, práva, náboženstva a z historického pohľadu. DP je písaná odborným jazykom a miestami poetikou, cez objektívnu analýzu chce vytvoriť u čitateľa názor na smrť samotnú. DP môže slúžiť aj ako sprievodca o smrti k seriálom a filmom, ktoré najčastejšie produkuje Netflix. Smrť ako hodnota a motivácia? Áno. DP vyzýva na vzdelávanie sa v tejto oblasti a následné vytváranie vlastného poznania v hodnotových škálach v každom smere.

Aj záverečná práca študentky Ludmily Budayovej z **Univerzity tretieho veku (U3V)** je výnimočná. **Téma práce Miesto seniora v rodine** kedysi a dnes je realistickým pohľadom na úlohu a postavenie starého rodiča v rodine a súčasne seniora v spoločnosti. Poukazuje na to, že základné ľudské hodnoty lásky a porozumenia sa nemenia, mení sa len forma ich odovzdávania. Aj keď najúčinnejší je osobný kontakt, seniori si uvedomujú, že aj medzigeneračná komunikácia prostredníctvom moderných technológií je v dnešnej dobe pre ich aktívny a plnohodnotný život nevyhnutná. Dôkazom toho bolo aj aktuálne obdobie izolácie počas koronakrízy. Sociálne siete a virtuálna komunikácia s najbližšími mnohým seniorom zachránila vzťahy aj zdravie.

Adriana Valentovičová, OMsVaM

Komunikácie najnovšie s identifikátorom DOI

Univerzitný vedecký časopis „Komunikácie“, ktorý je vydávaný na pôde Žilinskej univerzity v Žiline od marca 1999, zaznamenal v 22. roku svojho vydávania ďalší zo svojich významných mílnikov. Po zmene odbornej profilácie časopisu v roku 2018 výlučne na tému dopravy, prepracovaní webovej stránky časopisu a novom archíve časopisu, ktorý priniesol väčšiu medzinárodnú viditeľnosť vďaka vylepšenej optimalizácii vyhľadávacích nástrojov a priamemu prístupu k jednotlivým dokumentom, pristúpil časopis „Komunikácie“ v apríli tohto roku k zverejňovaniu jednotlivých článkov a celých čísel s pridelením identifikátorov DOI (Digital Object Identifier) v spolupráci s Univerzitnou knižnicou UNIZA.

Myšlienka vzniku DOI odráža stav súčasnej odbornej spoločnosti, kedy je všetko online a „ak to nie je online, tak to neexistuje“, všetko je prepojené a „ak to nie je prepojené, neexistuje to“, kedy „web búra bariéry medzi akademickým a spotrebiteľským priestorom“ a kedy „časopisy treba vyrábať hospodárne pri zachovaní vysokej odbornej kvality a mena časopisov“. V online priestore sa už pred rokmi stalo nedostatočným zverejňovanie digitálnych dokumentov v podobe jedného PDF súboru. Spinellis preskúmal 4224 URL adries v 2471 článkoch o počítačových vedách a zistil, že takmer polovica referencií nie je do štyroch rokov od dátumu uverejnenia dohľadateľná, odkazy sa stávajú nedostupnými „ako plynie čas [Diomidis Spinellis. 2003. The decay and failures of web references. Commun. ACM. 46, 1 (January 2003), 71-77. <http://dx.doi.org/10.1145/602421.602422>]. Identifikátori DOI výrazne zvyšujú atraktivitu digitálnych dokumentov pre autorov, zvyšujú prístupnosť a návštevnosť obsahu vďaka odkazom iných vydavateľov, umožňujú spoľahlivo identifikovať obsah a najdôležitejšou výhodou je získanie trvalých online odkazov DOI. Pre vydávanie digitálne publikácie v prostredí Žilinskej univerzity zjednodušuje a unifikuje pridelovanie identifikátorov DOI služba poskytovaná Univerzitnou knižnicou UNIZA na základe podpísanej vzájomnej dohody a s využitím služby Crossref s jednotným prefixom pre celú univerzitu. DOI sa v súčasnosti v rámci tejto služby prideluje na pôde UNIZA pre jednotlivé čísla odborných a vedeckých časopisov, pre jednotlivé články, alebo pre kombináciu, kedy sa prideluje unikátny DOI pre celé číslo časopisu, aj pre články v danom čísle. Plánuje sa aj pridelovanie DOI pre zborníky a príspevky v zborníku. Univerzitná knižnica UNIZA do budúcnosti uvažuje aj o sprevádzkovaní sprostredkovania tzv. Similarity Check od služby Crossref, ktorá pomáha zabrániť plagiátorstvu pomocou porovnávania textov s využitím databázy iThenticate a určitého najmä redakciám časopisov a recenzentom na pôde univerzity. Metodika, ako aj kódovník pridelovania identifikátorov DOI, je zverejnený na stránke Univerzitetnej knižnice.

Časopis „Komunikácie“ zverejnil ako prvé články s identifikátormi DOI články z čísla 2/2020. V súčasnosti boli dodatočne pridelené identifikátory DOI aj článkom z už zverejneného čísla 1/2020.

V budúcnosti sa plánuje dodatočné zverejnenie starších čísel časopisu s identifikátormi DOI s doplnením konkrétnych identifikátorov DOI aj do samotného pôvodného tela článku. Pretože systém novej webovej stránky časopisu „Komunikácie“ umožňuje priamu registráciu identifikátorov DOI cez službu Crossref, zabezpečuje pridelovanie identifikátorov DOI pre časopis „Komunikácie“ priamo redakcia časopisu s technickou podporou koordinátora Univerzitetnej knižnice UNIZA.

Prijatím využívania služby identifikátorov DOI v prostredí Žilinskej univerzity v Žiline splnila naša univerzita vysoké medzinárodné štandardy publikovania. To umožní implementovať efektívny proces sledovania citácií a v budúcnosti aj ešte dôležitejšie dôkladné skenovanie plagiátov všetkých predložených digitálnych dokumentov.

Veríme, že vyššie uvedené úsilie prispeje k väčšiemu formálnemu uznávaniu kvality časopisu „Komunikácie“ ďalšími vedeckými databázami a indexačnými službami, ako je napríklad Web of Science, pri zachovaní dôkladného vysoko odborného preskúmania prichádzajúcich článkov recenzentmi a starostlivo riadených edičných procesoch redakčnou radou.

Poslaním univerzitného vedeckého časopisu „Komunikácie“ bolo, je a bude dodávať jeho čitateľom najnovšie vedecké informácie a poznatky a držať tak krok s rýchlym rozvojom v oblasti dopravy. Veríme, že pridelovanie identifikátorov DOI jednotlivým článkom a jednotlivým celým číslam časopisu „Komunikácie“ výrazne prispeje k dosahovaniu tohto cieľa.

Z histórie časopisu:

Časopis „Komunikácie“ vychádza od mar-

ca 1999. Vedecké zameranie časopisu bolo spočiatku orientované najmä na otázky dopravy, telekomunikácií, konštrukcií, materiálov, technológií a nových rozvojových oblastí univerzity. Od roku 2018 časopis vyprofiloval na vedecký časopis s nosnou témou doprava (tematické bloky: Civil engineering, Electrical engineering, Management and informatics, Mechanical engineering, Operation and economics, Safety and security, Travel and tourism studies).

Prvé číslo bolo slovensko-anglické, od roku 2000 vychádzal časopis v anglickej verzii, pričom názov článkov a anotácie boli dvoj- jazyčné, od roku 2004 vychádza len v anglickom jazyku. V roku 2001 boli po prvýkrát publikované vybrané články z medzinárodnej vedeckej konferencie TRANSCOM 2001. Od roku 2001 bol časopis rozdelený na časť s pôvodnými vedeckými článkami a časť s prehľadovými článkami. V niektorých číslach boli publikované aj recenzie vedeckých monografií a vysokoškolských učebníc. Od septembra 2018 sa časopis orientuje výlučne na tému dopravy.

Časopis Komunikácie - vedecké listy Žilinskej univerzity/Communications - Scientific Letters of the University of Žilina je evidovaný v databázach SCOPUS (od roku 2003) a EBSCO Host (od roku 2018). Časopis vychádza štyrikrát ročne.

Šéfredaktormi časopisu boli prof. Ing. Pavel Poledňák, PhD.; prof. Ing. Otakar Bokůvka, PhD., doc. Ing. Vladimír Mózer, PhD. a súčasným šéfredaktorom časopisu je prof. Ing. Branislav Hadzima, PhD.

Prvá redakčná rada bola zostavená z 25 významných vedeckých osobností z 9 krajín sveta. Súčasná redakčná rada je tvorená 38 odborníkmi z 15 krajín a 4 čestnými členmi. Redakčná rada časopisu sa naďalej vo svojej činnosti zameriava na zvyšovanie kvalifikačných a hodnotiacich kritérií časopisu (SNIP, SJR a Cite Score). Vyhodnocuje pomer zahraničných, prípadne zahraničných autorov, citovanie časopisu, ako aj úroveň vedeckú a jazykovú jednotlivých článkov a úroveň recenzií.

Sylvia Dundeková

Dobrý pilot sa vie správne rozhodnúť

Hovorí, že dlhodobo zastávať funkciu, kde ste zodpovedný za ľudské životy, je veľmi náročné a vyžiada si to svoju daň. Aj tak je však lietanie jeho život – spolu s chalupou, vnúčatami a psami. Má svoj zmysel pre humor a za svoj úspech považuje aj to, že žije. Ing. Peter Blaško, dlhoročný riaditeľ Leteckého výcvikového a vzdelávacieho centra.

Odkiaľ pochádzate, ako ste sa dostali k lietaniu?

Pochádzam zo Žiliny a k lietaniu som sa dostal tak, že som sa prihlásil do aeroklubu Žilina. Začal som plachtárskym výcvikom, v aeroklube som urobil pilota – plachtára, ľudovo povedané na vetroňoch, potom som išiel študovať na katedru leteckej dopravy. Počas štúdia škola za socializmu platila študentom výcvik súkromného pilota – mali to zaplatené nielen študenti piloti, ale aj študenti prevádzkari. Vtedy tento výcvik prebiehal v Dubnici a v Nitre. Spravil som si preukaz a lietal som ďalej. Keď som skončil školu, chceli ma hneď za inštruktora, ale ŠtB ma nepreverila, musel som teda čakať. Ako inštruktora som začal na škole lietať v roku 1991.

Potrebovali ste ešte ďalšie skúšky, aby ste mohli robiť inštruktora?

Áno, robil som si inštruktorský kurz ešte cez aeroklub. Robilo sa to cez Slovenskú leteckú školu v Nitre v Janikovciach, tam sme boli päť týždňov, tam som získal inštruktorské oprávnenie.

Odvtedy ste inštruktorm a riaditeľom Leteckého výcvikového a vzdelávacieho centra (LVVC).

Inštruktorm som 32 rokov. Lietanie v rámci Žilinskej univerzity mám na starosti od roku 1995, keď som pôsobil na katedre ako vedúci oddelenia letovej prevádzky, riaditeľom som od roku 2002, kedy vzniklo LVVC.

Čo obsahuje funkcia riaditeľa?

Sú to hlavne nervy. Živíme sa sami. Osemnásť rokov som od univerzity nepýtal ani euro. Tento rok som bol prvýkrát na zasadnutí o rozpočte, pretože počas koronakrízy sme prišli o niekoľkomesačné príjmy. Akurát to vyšlo tak, že ako začala koronakríza, vypuklo krásne počasie – no my sme museli sedieť doma a nemohli sme lietať. Museli sme však začať s obnovou lietadlového parku, potrebujeme rozšíriť aj rady inštruktora, pretože záujem o lietanie stále je a katedra prijíma stále viac študentov na odbor profesionálny pilot.

Na funkcii riaditeľa je najhoršie to, že musíte neustále rozmýšľať dopredu, ste za všetko zodpovedný, musíte vedieť, odkiaľ vziať peniaze, čo kedy spraviť, atď.

Áké postavenie máte voči univerzite, môžete poskytovať kurzy aj záujemcom mimo univerzity?

Sme samostatná jednotka, to znamená, že sme samostatný podnikateľský subjekt v rámci verejnej vysokej školy. To teda znamená, že pre nás platia zákony a predpisy ako pre verejnú správu – musíme napríklad verejne obstarávať, čo nás nesmierne zdržuje a často zväzuje ruky. To ma ničí psychicky, ale aj fyzicky, lebo to zaberá veľmi veľa času. Kurzy môžeme poskytovať aj iným záujemcom, ale gro našej činnosti sú študenti katedry leteckej dopravy.

Ako funguje štúdium?

Študent sa prihlási na odbor profesionálny pilot na katedru leteckej dopravy. Tam má teoretické predmety a podpisuje zmluvu s dekanom na hodiny lietania. Fakulta si potom u nás objedná hodiny výcviku a my im to potom fakturujeme.

Koľko máte študentov?

Vo všetkých ročníkoch ich je spolu 38.

Máte aj pilotky?

Áno. Nevieť presne, koľko. Vychovali sme ich už veľa.

Áké špecifické zručnosti musia mať piloti?

Každý pilot má iné. Napríklad dopravný pilot lieta po celom svete. Obsluhuje veľkú dopravnú mašinu, ktorú musí poznať. Odštartuje, v určitej výške zapne autopilota, ktorý riadi lietadlo. Piloti potom kontrolujú, komunikujú s riadením letovej prevádzky. Pár minút pred pristátím opäť prevezmú riadenie a pristanú. Majú veľkú zodpovednosť – ak sa niečo poka-

zí počas letu, musia to vyriešiť, aby nedošlo ku katastrofe. Väčšina nešťastní je spôsobená ľudským činiteľom.

Vojenský pilot je cvičený na boj. Ten musí „mašinu“ riadiť stále, od vzletu až po pristátie. Sú tam strelby, bombardovanie a pod. To je úplne iné lietanie ako keď veziete cestujúcich. Kedysi tzv. práškovanie bolo úplne iný štýl lietania. Lietalo sa nízko nad zemou, tesne nad elektrickými drôťmi, pilot bol po šiestich hodinách úplne hotový, musel dávať neustále pozor, aby do niečoho nenarazil – to dopravný pilot nemusí. Každý druh lietania predpokladá iné zručnosti. Dopravný pilot by nemal byť založený ako bojovník, lebo to povedie k problémom. Vojenský pilot zas musí byť bojovník.

Vy sa teda venujete výcviku dopravných pilotov.

Áno, pre fakultu v rámci odboru profesionálny pilot robíme integrovaný kurz dopravného pilota. Okrem toho robíme modulové kurzy aj pre ne-študentov. Tí si najprv spravia modul súkromný pilot, musia odlietať minimálne 45 hodín a môžu si lietať pre potešenie. Ak chcú postúpiť ďalej, musí nalietať určitý počet hodín a absolvovať modulový kurz obchodného pilota, po ktorom môžu lietať za peniaze. Neskôr si môžu dorobiť prístrojovú kvalifikáciu, viacmotorovú kvalifikáciu a potom môžu ísť lietať ako dopravní piloti, ak ich nejaká firma prijme. Naši študenti z univerzity končia s preukazom spôsobilosti obchodný pilot, viacmotorová kvalifikácia, prístrojová kvalifikácia, majú urobenú aj teóriu dopravného pilota, čiže keď ich firma zoberie, môžu hneď robiť pilota – samozrejme po typovom výcviku, pretože na každý typ lietadla je potom potrebný špecifický

výcvik, to si však už zvyčajne zabezpečujú firmy podľa toho, aké typy lietadiel prevádzkujú.

Máte spomienky na havárie, nehody?

Reálne som sa mohol zabiť trikrát. U nás sa hovorí, že každý pilot má na začiatku dve nádoby – jedna je nádoba šťastia a druhá je nádoba skúseností. Na začiatku je plná prvá nádoba a tá druhá je prázdna. Keď sa to na konci kariéry preleje a ste nažive, môžete byť rád. Mnohým sa to nestalo. Dvakrát som sa mohol zabiť z vlastnej „blbosti“, lebo som sa dal donútiť letieť vtedy, keď som nemal. Tretíkrát mi tak namrzlo lietadlo, že som padal k zemi, ale Pán Boh stál pri mne a žijem.

A so študentmi?

Dávno za socializmu, keď som nerobil ešte inštruktora na škole, sa dvaja zrazili a jeden to neprežil. Núdzových pristátí, keď „vysadí“ motor, sme mali niekoľko. Ono sa to stane. Myslím si, že 90 percent katastrof je spôsobených ľudským faktorom. Pretože ak dôjde k technickej poruche, dopravné lietadlá majú zálohované systémy a pokiaľ piloti „ne-zblbnú“, väčšina prípadov sa dá vyriešiť. Pri našich jednomotorových lietadlách, keď „vysadí“ motor, gravitáciou to letí ďalej, len musíte vybrať správnu plochu, kde pristanete.

Máte aj veselé príhody?

Raz som lietal na dvojmotorovom lietadle, bolo pre päť ľudí, lietali sme na leteckom dni v Piešťanoch. Posadili mi tam filmárov, medzi nimi boli režisér, kameraman, režisérova syn. Na začiatku som im hovoril: „Dúfam, že vám nie je zle.“ Trochu sa vykrúcali, chvíľu sme leteli a našťastie boli nachystaní, postupne vyťahovali odpadkové vrecká. Našťastie tam bolo okienko, ktorým sa dalo vetrať, lebo by som to už ani ja nevydržal. Pamätám si jedného študenta, ktorému to tiež nezvládol žalúdok, tak si vyzul zimnú topánku a tou si poslúžil (úsmev).

V akej výške lietate?

Do troch kilometrov. Do takej výšky môžeme ísť bez kyslíka a bez pretlakovaných kabín. Potom už je nízky tlak vzduchu, z ktorého sa môžete dostať do stavu eufórie, lebo nemáte normálne okysličený mozog. Do vyššej výšky môžeme ísť na pol hodiny, potom musíme letieť späť.

Pilotom sa merajú nalietané hodiny a minúty. Máte o tom záznamy?

To musí mať každý pilot. Každý musí mať svoj presný osobný záznam, kam si zapisuje odlietané hodiny. Mám nalietaných okolo

tritisíc šesťsto hodín. Keby som nerobil riaditeľa, mám 8 – 10 tisíc, tak majú kolegovia. Ja sa musím starať o iné veci, aby oni mohli lietať. Mňa púšťajú lietať už len za odmenu (smiech).

Čím sa môže LVVC pochváliť, je takéto podobné výcvikové centrum na Slovensku?

Sme jediná letecká škola v bývalom Česko-Slovensku, ktorá robí integrovaný výcvik dopravného pilota pod jednou strechou. V Čechách sú tiež letecké odbory, ale poskytujú len teóriu, výcvik si musia robiť u súkromných leteckých škôl. Okrem toho máme najdlhšiu tradíciu, na našej univerzite začal výcvik profesionálnych pilotov v 75-tom roku. Chodia k nám študenti z celého Slovenska a Čiech. Mali sme aj niekoľko absolventov iných národností – Arabi, Srbi, Holanďania.

Musíte si ako pilot dávať pozor na telesnú kondíciu?

Chodíme každý rok na pravidelné letecké lekárske prehliadky, po 60-tke každého pol roka. Takže sa musíme tváriť, že sme zdraví. Ale nie je to nič špeciálne, keď sme piloti, neznamená to, že zabehneme maratón. Vojenský piloti majú predpísanú výšku – pretože vyšší by sa do kokpitu nezmestili. Keď už máte nalietaných tisíce hodín, aj doktori sa na vás inak pozerajú a nebazirujú na presnej hmotnosti. Spomínam si na jednu inštruktorku z Nemecka, lietala na Beech King Air, to je dvojmotorové lietadlo, volali ju mama. Keď letela na jednu oslavu a pozrel som do kabíny, tak tam bola jedna malá hlava pilota a zvyšok bol vyplnený ňou. Takže dá sa aj tak.

Je niečo, čo ako pilot nesmiete – alebo čo naopak musíte?

Musím letieť tak, aby som sa nezabil (smiech). Samozrejme, nemôžem lietať pod vplyvom alkoholu, drog, musím dodržiavať predpisy. Lietanie nie je o tom, či niekto ovláda správnu techniku lietania. Lietanie je o hlave a o správnom rozhodovaní sa a seba-disciplíne. Takisto teoreticky musíte byť pripravený na všetko. My tak hovoríme, že lietať naučíme aj opicu. Ale dobrý pilot nie je ten, kto vie urobiť výkret. Dobrý pilot je ten, ktorý sa vie rozhodnúť, či poletí alebo nepoletí kvôli počasiu a iným vplyvom.

Máte kontakt so svojimi bývalými študentmi?

Áno, niekedy aj vo vzduchu. Keď letia ponad nás, preladia sa a porozprávame sa. Niekedy sa stretávame, keď potrebujú predĺžiť kvalifikáciu, niekedy robievame stretnutie absol-

ventov, to sa tento rok zrušilo kvôli korone.

Viete si predstaviť svoj život bez lietania?

Bez riaditeľovania určite áno, bez lietania nie. Tá funkcia riaditeľa mi už pokazila pohľad na lietadlá – keď vidím lietadlo, už nevidím krásny stroj, ale hlavou mi hneď behá: koľko ešte vydrží, kedy ide na generálku, koľko mám paliva, koľko mám inštruktorov... Aj preto už chcem skončiť v tejto funkcii, nech si to teraz vyskúša niekto iný. Ale keď mám toho už naozaj dosť, sadnem do lietadla a idem sa preletieť.

Ale viete, keď prídu vnúcatá, čo už mám, prehodnocujete životné hodnoty. Teraz som strávil dva a pol mesiaca na chalupe aj s vnúcatami, pre mňa to bol ako splnený sen. Chcel by som si ešte užiť dôchodok.

Aké máte záľuby?

Chalupa, potom mám dvoch psov – biglov, feny, a ešte dva kone, ale najmä tá chalupa. Keď som bol malý, chcel som byť indiánom, tak som splnil sen a kúpil som si kone a občas si idem zastrieľať, mám aj loveckú kušu.

Vaše životné motto?

Neznášam ľudskú blbosť. A ak môžem niekomu pomôcť splniť sen byť pilotom, tomu pomôžem. Žiť tak, aby vám čo najviac ľudí prišlo na pohreb.

Na čo ste zvlášť hrdý?

Som hrdý, že zo školy, ktorá vychovávala „práškarských“ pilotov, sa mojím pričinením a pričinením mojich kolegov vyprofilovala škola, ktorá vychováva dopravných pilotov. Je to veľký kvalitatívny posun. A som hrdý, že napriek tomu, že sa živíme sami, sme tam, kde sme.

Vaše úspechy?

Žiadne súťaže som neabsolvoval, kedysi som vyhral matematickú olympiádu, vďaka čomu som nemusel robiť prijímačky na gymnázium (smiech). Som rád, že máme odozvu, že piloti, ktorých vychováme, sú dobrí. Vela našich absolventov je vo vedúcich pozíciách aj v medzinárodných firmách. Dokonca máme echo, že sú lepšie pripravení ako absolventi z Oxfordskej leteckej školy (jedna z najväčších na svete). Za osobný úspech považujem to, že mám tri vnúcatá a že ešte žijem popri tom všetkom. Nepoznám na škole iného človeka s takou veľkou zodpovednosťou za životy, ktorý by vedúcu funkciu vykonával tak dlho. Všetko si však vyžiada svoju daň.

Ďakujeme za rozhovor!

Eva Vlčková
foto: Cyril Králik

Predstavujeme študentské organizácie

Poslaním študentských organizácií pôsobiach na pôde Žilinskej univerzity v Žiline je sústrediť študentov so spoločnými záujmami a snažiť sa rozvíjať ich schopnosti v danom odbore, poskytovať svoje služby ostatným študentom, reprezentovať UNIZA na rôznych súťažiach a podujatiach a šíriť jej dobré meno.

Základným problémom, s ktorým bojujú viac-menej všetky študentské organizácie, je zvýšenie povedomia o organizáciách najmä medzi prvákmi. Uvítali by preto, keby boli prezentované študentské organizácie napríklad aj pri zápise prvákov.

Pri našej univerzite ich pôsobí deväť, dve z nich predstavujeme.

Klub priateľov železníc

Poslaním tejto študentskej organizácie je združovanie študentov so záujmom o železničnú dopravu a s interesom nadobudnúť nové vedomosti v tejto oblasti. Činnosť klubu preto spočíva najmä v organizovaní rôznych odborných exkurzií priamo v prevádzke železničnej dopravy. Zvláštna pozornosť je venovaná jazdám vlastných mimoriadnych vlakov KPŽ, ktoré klub organizuje v priemere raz ročne a ktoré sú obľúbenou príležitosťou pre neformálne stretnutie súčasných a bývalých členov klubu i pozvaných hostí. Nepravidelne tiež organizujú odborné prednášky na rôzne témy z problematiky železničnej dopravy. Spomenúť možno i športové či iné akcie, ktoré majú teambuildingový charakter.

Z histórie

Klub v súčasnej podobe funguje od roku 1995, tento rok si pripomína už 25. výročie založenia. História organizácie však v skutočnosti siaha až do roku 1983, kedy bol na vtedajšej VŠDS založený Klub přátel železníc s prakticky identickým zameraním. V roku 1992, pri rozpade ČSFR a odchode českých študentov zo školy, však bohužiaľ zanikol.

Schôdze členov

Schôdze členov klubu sa konajú pravidelne každú stredu počas obdobia výučby semestra. Na nich v uvoľnenej atmosfére diskutujú nielen o činnosti či akciách klubu, ale aj o železnici, škole či napríklad štúdiu. Členovia sa stretávajú aj na vyššie uvedené klubových akciách.

Keďže väčšinu činností zabezpečuje predsedníctvo klubu, členstvo v klube nie je pre členov určite časovo náročné. Účasť sa vyžaduje prakticky len na troch členských schôdzach počas celého semestra.

Čo im toto zaangažovanie prináša?

Výhodou je najmä získavanie poznatkov z praxe. V priebehu semestra uskutočňujú dve až tri exkurzie v rôznych staniach, depách, dielnach či na železničných vlečkách, kde majú členovia možnosť vidieť procesy

železničnej dopravy na vlastné oči, čím si dopĺňajú mnohokrát nezáživnú školskú teóriu. Po skončení štúdia sa tak študenti stávajú vysokoškolsky vzdelanými odborníkmi s prehĺbenými znalosťami z prevádzky železničnej dopravy.

Vďaka členstvu v klube si však študent môže rozširovať aj svoje teoretické vedomosti o železnici či napríklad sa zdokonaľovať v obsluhu železničných zabezpečovacích zariadení vďaka práci v dopravnom laboratóriu na katedre železničnej dopravy. Nemenej dôležité je zlepšovanie mäkkých zručností, ako sú napríklad spolupráca, komunikácia, koordinácia či organizácia pri riešení rôznych záležitostí spojených s činnosťou klubu.

Študenti

Do diania v klube sa v súčasnosti aktívne pája približne dvadsiatka študentov. Záujemcovia o členstvo sa k nim môžu pridať prakticky kedykoľvek počas akademického roka. Oficiálny nábor a prezentáciu svojej činnosti však robia iba na začiatku akademického roka, a to najmä medzi novými študentmi odboru železničná doprava na FPEDAS, ktorí tradične tvoria drvivú väčšinu členskej základne. Radi medzi sebou ale uvítajú študenta akéhokoľvek odboru,

ktorého baví železnica a chce sa zapájať do aktivít tejto študentskej organizácie.

Výsledky činnosti

Výsledky činnosti klubu vidia väčšinou iba samotní členovia klubu – na rozdiel od iných študentských organizácií nerobia akcie pre ostatných študentov na UNIZA. Našu činnosť však zvyknú prezentovať na dňoch otvorených dverí na „domovskej“ FPEDAS, počas ktorých pravidelne predstavujú prácu v dopravnom laboratóriu na katedre železničnej dopravy.

Predseda klubu

Predseda klubu sa vyberá obvykle tesne pred odchodom toho predchádzajúceho z univerzity. Zmena predsedu prebieha prostredníctvom oficiálnych volieb, v ktorých majú možnosť hlasovať všetci členovia klubu. Ostatných členov predsedníctva (podpredseda, administrátor) si môže predseda vyberať sám. Rovnako ako členom, tak i vedúcim našej študentskej organizácie sa môže stať iba študent Žilinskej univerzity.

Za informácie ďakujeme a foto Adamovi Gajdošovi, predsedovi Klubu priateľov železníc pri Žilinskej univerzite.

Rádio X

Náplňou činnosti Rádia X je sprostredkovať zábavu študentom Žilinskej univerzity v Žiline v podobe vysielania živej a štúdiovej hudby s pridaním hovoreného slova v podobe relácií.

Ďalej je náplňou práce organizácia podujatí spojených so samostatnou činnosťou študentskej organizácie, ale aj spoluorganizácia a podieľanie sa na podujatiach univerzity.

Vnútroštruktúrou organizácie Rádio X je sprostredkovať jej členom skúsenosti, ktoré budú môcť neskôr využiť v reálnej praxi.

Z histórie

Študentská organizácia Rádio X začala svoju činnosť pod týmto názvom v roku 2009 a vysielala začala na jeseň roku 2010. Funkcia rádia sa však datuje do 70. rokov minulého storočia a to ešte ako IRŠ Rapeš, ktorého súčasťou boli aj naše priestory na internátoch VD. Dôvodom na oddelenie činnosti od IRŠ Rapeš boli pretrvávajúce nezhody v období rozdelenia. Dnes však tieto organizácie vedú veľmi dobré vzťahy a s radosťou si navzájom odovzdávajú nadobudnuté skúsenosti.

Povinnosti členov

Prístup k činnosti v tejto študentskej organizácii je založený na individuálnom prístupe jednotlivých členov a ich vlastnom vymedzení voľného času, ktorý budú organizácii venovať. Členovia majú určené základné povinnosti, ktoré musia počas semestra dodržiavať. Jednotlivé povinnosti sa líšia od zaradenia člena medzi 3 základné odbory: technik, moderátor, člen PR. Základnou povinnosťou technikov a moderátorov je odvyselať aspoň 1 reláciu týždenne. Každá ďalšia činnosť je vec ich individuálneho prístupu a voľného času. Členovia PR sú povinní vykazovať činnosť v rámci sociálnych sietí, webu, organizácie podujatí, marketingu a v komunikácii s partnermi organizácie.

Čo im toto zangažovanie prináša?

Byť členom rádia znamená získať, rozvíjať a ďalej odovzdávať svoje nadobudnuté zručnosti spojené s funkciou rádia:

Technici získavajú zručnosti najmä v oblasti multimediálnej tvorby (najmä práce s hudobnými softvérmi, ozvučovaciami zariadeniami, tvorbe a nahrávaní hudby ale aj hovoreného slova) či práce s informačnými technológiami (programátorská činnosť, sieťovanie informačných zariadení, elektrotechnické zručnosti) a v nemalom množ-

stve aj hudobnej dramaturgii.

Moderátori sa učia najmä práci s hlasom, príprave a spracovaniu informácií, rečníckej zručnosti, rovnako hudobnej dramaturgii, ale aj schopnosti pracovať s publikom, zabávať a najmä zaujať.

Členovia PR majú na starosti ostatné činnosti spojené s vonkajšou komunikáciou organizácie a zábavou. Členovia PR dokážu počas svojej funkcie nadobudnúť skúsenosti z oblasti organizácie malých a stredne veľkých podujatí, práce a rozvoju marketingu sociálnych sietí, žurnalistike v podobe redakcie webovej stránky ale aj množstvo kontaktov v oblasti umeleckého sveta.

Poslednou časťou je nadradená zložka – vedenie, ktoré má na starosti organizovať celú činnosť organizácie a zariadiť jej bezproblémovú činnosť či už po ľudskej, technickej ale aj finančnej stránke. Členovia vedenia – riaditeľ a zástupca riaditeľa udržujú kontakt s vedením univerzity, ktorá je nadradenou zložkou našej študentskej organizácie, udržujú dobré vzťahy ako s nimi, tak aj s členmi vedenia ďalších študentských organizácií a študentských senátov a rozhodujú o ďalšom smerovaní činnosti študentskej organizácie

Hlavnou výhodou členov tejto organizácie je možnosť stretnúť sa s veľkou škálou ľudských osobností, ktoré by sa určite v bežnom živote nestretli. Každý člen je iný s iným vkusom na hudbu, módu, samozrejme aj študijný odbor a najmä s iným množstvom skúseností v hudobnej brandži. Stretávajú sa tu profesionáli s amatérmi ale aj úplnými začiatocníkmi a vzájomne si odovzdávajú svoje skúsenosti. Takisto sa členom rádia neraz rýchlejšie dostávajú informácie z diania na univerzite, čo napomáha ich informovanosti a angažovaniu sa

na presadzovaní študentských záujmov.

Študenti

V súčasnosti má Rádio X cca 40 členov, ktorí sa podieľajú na jeho činnosti.

Naša študentská organizácia pracuje na náborovej činnosti nových členov každý rok. Najväčším bodom nášho úsilia je však každoročné organizovanie otvorenia zimného semestra, ktoré sa koná pre budovu Novej Menzy.

Záujemcov o členstvo v našej organizácii však vítame v priebehu celého školského roku a v prípade takéhoto neskoršieho príchodu poskytujeme individuálne zaučenie do jednotlivých činností.

Výsledky

Našu činnosť môžu študenti a zamestnanci zaznamenať v prvom rade pri organizácii a technickom zabezpečení podujatí univerzity a rádia, akými sú napríklad Vianoce na Univerzite, Dni príležitostí, Dni otvorených dverí fakúlt FBI, FEIT, FPEDAS, športových dní fakúlt SJF a FEIT a ÚTV, ale aj reprezentačných plesov fakúlt. Takisto rádio poskytuje technické zabezpečenia pre podujatia externých organizácií ako napr. IAESTE.

Ich činnosť môžeme zachytiť počas školského roku a to každý pondelok až štvrtok vo večerných hodinách na internetovom streame rádia, kde na hlavnom streame môžete počuť hovorené slovo v podobe relácií pripravenými našimi členmi. Zoznam relácií a ich vysielací čas je zverejnený na webových stránkach rádia.

Vedúci

Vedúci rádia sa volí vždy na konci študijného obdobia vtedajšieho vedúceho, príp. pri dobrovoľnom odstúpení vedúceho. Vedúcim rádia sa môže stať aj osoba, ktorá je študent, avšak naša organizácia si priebežne pripravuje budúceho vedúceho rádia v podobe osoby zástupcu riaditeľa, ktorý sa zoznamuje s činnosťou vedúceho, získava si konexie s ľuďmi z vedenia univerzity. Volby na vedúceho rádia sú však demokratické a do kandidatúry sa môže prihlásiť ktokoľvek. Volby prebiehajú vždy za účasti väčšiny členov organizácie, ktorí anonymne zvolia jedného z kandidátov, prípadne sa zorganizuje hlasovanie o dôvere v prípade jediného kandidáta.

Za informácie ďakujeme Adamovi Dubecovi z PR manažmentu Rádia X. Foto: pexels

Ak poznáme riziká, môžeme sa na ne pripraviť

Počas uplynulého obdobia sa slová ako krízový štáb, núdzový stav a mimoriadna situácia stali bežnou súčasťou slovníka snád' každého človeka v spoločnosti. My sme sa na posudzovanie rizík a krízové javy pozreli trošku z iného zorného uhla a porozprávali sme sa s doc. Ing. Katarínou Hollou, PhD. z Katedry krízového manažmentu Fakulty bezpečnostného inžinierstva UNIZA.

Venujete sa krízovému manažmentu a teórii rizík. Čo tieto oblasti obsahujú?

K problematike krízového manažmentu a teórie rizík ma priviedol profesor Ladislav Šimák, ktorý bol zakladateľom a garantom programu krízový manažment a zároveň významnou osobnosťou pri kreovaní mnohých právnych predpisov krízového riadenia na úrovni SR. Vážim si jeho názory a niektoré odborné otázky s ním dodnes konzultujem. Venujem sa obom spomenutým oblastiam, ale špecificky sa zameriavam na prevenciu závažných priemyselných havárií a integrovaný manažment rizík v podnikoch ale aj vo verejnej správe. Obe sú súčasťou krízového manažmentu a teórie rizík.

Krízový manažment a teória rizík logicky spolu súvisia a nemožno ich od seba oddeľovať. Krízový manažment sa dostáva v ostatnom čase do povedomia v súvislosti s ochorením COVID-19 a v dnešnej dobe sú termíny ako krízový štáb, mimoriadna situácia, štátne hmotné rezervy, núdzový stav, krízové opatrenia známe už širokej verejnosti a občania vedia, o čo ide.

V rámci teórie rizík sa zameriavam na posudzovanie a riadenie rizík (manažment rizík) v rôznych oblastiach a na metódy a techniky, ktoré v tomto procese môžu byť použité. Hlavnou podstatou manažmentu rizík je, že sa maximalizujú príležitosti a minimalizujú hrozby alebo riziká pre objekt, ktorý je posudzovaný. To je hlavným zámerom pri krízovom manažmente, aby sme chránili naše hodnoty – život, zdravie, majetok a životné prostredie. Súčasná situácia nám ukazuje, že musíme byť pripravení, aby sme krízové javy dokázali zvládnuť a používali adekvátne nástroje. Šťastie praje pripraveným!

Prevenciou pred vznikom krízových javov je posudzovanie rizík. Aké nástroje máme na posudzovanie rizík - existujú všeobecné riziká a špecifické riziká pre daný podnik?

Pokúsím sa to vysvetliť úplne jednoducho. Riziko charakterizujeme ako pravdepodobnosť výskytu udalosti/javu a jeho dopadov. Možno niekto pozná matematickú rovnicu pre stanovenie rizika ako karteziánsky súčin pravdepodobnosti a dopadov. Nie je to klasický súčin, kde násobíme jedno číslo druhým číslom, ale usporiadaná dvojica prvkov. Tú následne znázorňujeme v matici rizík alebo v F/D krivkách.

V nadväznosti na to a stanovenú hranicu akceptovateľnosti rizík vyhodnotíme, či riziká v danom procese alebo inštitúcii sú akceptovateľné alebo nie. Neakceptovateľné riziká sa musia znižovať pomocou preventívnych opatrení. Keď sa podarí neakceptovateľné riziká znížiť na akceptovateľnú mieru, nazývame ich zostatkové riziká, s ktorými treba v riadení rizík ďalej pracovať. Všeobecne a špecifické riziká sú súčasťou tohto posudzovania.

Ako môžeme riadiť riziká?

Riadenie rizík pozostáva v tom, že oboznámite dotknuté osoby so zostatkovými rizikami a riziká naďalej monitorujete a kontrolujete. Zostatkové riziká sú všade okolo nás. Keď si napríklad kúpite kávu „so sebou“ v téglíku, hore na vrchnáčku je nápis „hot content“ – to je informácia o zostatkovom riziku. Takisto keď si na dlažbách v interiéroch všimneme žlté výstražné trojuholníkové tabuľky s nápisom „Pozor, šmýka sa!“ – je to informácia o zostatkovom riziku. Dnes si už nič nekúpite bez toho, aby vás pritom neinformovali o zostatkovom riziku – či je to obuv, lieky, elektronika a iné. Je to preto, aby sa poskytovateľ služby/výrobku vyhol v budúcnosti problémom v súvislosti s vymáhaním peňazí od zákazníkov. Podobne to funguje v podnikoch, zamestnanec musí byť informovaný o zostatkových rizikách a zamestnávateľ musí poskytnúť osobné ochranné pracovné prostriedky alebo prostriedky kolektívnej

ochrany v súvislosti s nimi. To už je záležitosť BOZP, ktorá je jednou so súčastí integrovanej bezpečnosti v podniku.

Spomenuli ste, že špecificky sa venujete prevencii závažných priemyselných havárií.

Áno, venujem sa prevencii závažných priemyselných havárií a posúdeniu rizík v rámci Európskej únie, ale aj v Slovenskej republike. K tejto téme som sa dostala a najmä vytrvala kvôli Ing. Kandráčovi, ktorý je na Slovensku jeden z najväčších odborníkov v oblasti prevencie závažných priemyselných havárií a v začiatkoch mojej vedeckovýskumnej a odbornej profilácie mi pomáhal zorientovať sa v danej problematike, ktorej sa ako vyštudovaný odborník na jadrové a chemické zariadenia venuje. Podnikov, v ktorých môže nastať takáto udalosť, je na Slovensku približne 80 a sú kategorizované podľa zákona č. 128/2015 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií. Sú to strategické podniky ako napríklad U. S. Steel Košice, Mondi SCP Ružomberok, Slovnaft. Pracujú s nebezpečnými látkami, a ak ich množstvo prekročí stanovenú mieru, podľa zákona sú zaradené do kategórie A a B. Havária, ktorá tu môže vzniknúť, môže prekročiť hranice samotného podniku, ohrozuje teda nielen zamestnancov, ale aj okolie – teda občanov, majetok a životné prostredie. K tejto problematike sa viaže aj moje odborné zameranie, som špecialista na prevenciu závažných priemyselných havárií.

Čo to znamená, že ste špecialista na prevenciu závažných priemyselných havárií?

Laicky povedané: mám okrúhlu pečiatku. Odbornejšie povedané: som odborne spôsobilá osoba, ktorá osvedčuje pravosť písomností, ktoré vyhotovila alebo overila, odtlačkom svojej pečiatky a vlastnoručným podpisom. Skúška sa robí na MŽP SR. Spracovanie dokumentov sa týka podnikov kategórie A a B a tým zásadným, čo spracováva špecialista, je bezpečnostná správa pre podniky kategórie B. Následne je táto správa zaslaná na Ministerstvo životného prostredia SR, kde ju posudzuje komisia pre prevenciu závažných priemyselných havárií a skupina expertov. Okrem špecialistu na prevenciu závažných priemyselných havárií mám i osvedčenie o spôsobilosti Bezpečnostného technika. Rovnako pripravujem i budúcich bezpečnostných technikov, spolu s inšpektormi práce, v rámci odbornej prípravy. Taktiež som bola členom pracovnej skupiny pri príprave zákona č. 128/2015 Z.z. o PZPH v roku 2014 a 2015 na MŽP SR.

Ako vyzerá v praxi práca špecialistu na prevenciu závažných priemyselných havárií?

Tieto druhy analýz si vyžadujú tímovú spoluprácu odborníkov. Vytvoríte tím ľudí, s ktorými budete spolupracovať na posúdení rizika v podniku. Technológovia vás oboznámia s nebezpečnými látkami, s ktorými v podniku pracujú, procesmi a postupmi. Získate karty bezpečnostných údajov, kde sú tieto látky popísané, ziskate ich množstvá, musíte si pozrieť, ako funguje priemyselný proces – ako posudzovateľ rizika nemôžete dopredu vedieť úplne všetky technické parametre a technologické procesy. Vy ste ten, ktorý musí vedieť klásť otázky, vedieť presne, aké dokumenty si pýtať, a následne hľadať zdroje rizík tak, aby bol zoznam rizík kompletný. Pretože, ak sa nejaké riziko neidentifikuje, môže v budúcnosti spôsobiť to, že nie ste naň pripravený a v týchto veľkých podnikoch môže vzniknúť havária. Zodpovednosť, ktorú si na seba berie špecialista, je obrovská. Neuvážené posúdenie rizika môže mať ďalekosiahle následky.

Ako dlho trvá špecialistovi spoznanie celého procesu a vyhodnotenie rizík?

Prípravná fáza posudzovania rizík môže trvať asi mesiac, ak je podnik väčší a má zložitejšie procesy, môže to trvať aj dlhšie. Spracovanie potrebnej dokumentácie môže trvať približne pol roka alebo aj viac – závisí potom od pripomienok komisie pre prevenciu závažných priemyselných havárií a zboru

expertov, či Vám dajú materiál na prepracovanie.

Na začiatku ste spomenuli, že sa venujete aj integrovanému manažmentu podniku. Ktoré oblasti doň patria?

Patrí sem prevencia závažných priemyselných havárií, starostlivosť o životné prostredie, BOZP, požiarňa ochrana, preprava nebezpečných vecí, informačné riziká, ochrana osobných údajov a iné. Podľa toho, ktoré riziká sa nachádzajú v konkrétnom podniku, musí si podnik zabezpečiť naplnenie požiadaviek zákona pre danú oblasť.

Viete odborne pokryť všetky tieto oblasti?

Jedna osoba nedokáže pokryť všetky oblasti, to sa nedá. Avšak na našej fakulte kreujeme taký tím, ktorý to dokáže a následne to vieme ponúknuť podniku ako našu podnikateľskú činnosť alebo vedeckovýskumnú výhodu. Na každú oblasť potrebujeme odbornú spôsobilosť alebo aspoň kurz, ktorý sa danej oblasti venuje. V súčasnosti máme špecialistov na prevenciu závažných priemyselných havárií, technikov BOZP a technikov PO, špecialistov požiarnej ochrany, bezpečnostných poradcov ADR, environmentalistov, máme ľudí, ktorí sa venujú interným auditom a ochrane osobných údajov, aplikácii ISO noriem, manažmentu kvality a tak ďalej. Je to komplexný balík.

Čítala som, že existujú psychosociálne riziká. Dokážete aj tieto riziká posudzovať?

Posudzovanie ľudského faktora je súčasťou všetkých úsekov, ktoré som vymenovala. Aj v tejto oblasti máme na fakulte odborníkov. Z pohľadu vzniku priemyselných havárií je 90% z nich spôsobených práve ľudským faktorom, pretože aj keď sa môže zdať, že ide o technickú príčinu, v pozadí je človek, ktorý zabudol skontrolovať stroj, zabudol na údržbu, bol nepozorný. Posúdenie ľudského faktora je najdôležitejšie a pritom najťažšie, pretože každý človek je iný. Sú to veľmi zložité analýzy.

V súčasnosti vykonávate funkciu prodektanky pre medzinárodné vzťahy a marketing. Na výskum a svoju špecializáciu máte pravdepodobne menej času, ale máte skúsenosti s úspešným vedením projektov.

Áno, mám teraz menej času, ale keď sa moja funkcia prodektanky skončí, budem mať viac času na vedeckovýskumnú činnosť. V roku 2010 som získala projekt APVV v rámci všeobecnej výzvy s veľkým rozpočtom, ktorý sa

venoval práve posudzovaniu rizík – vytvorili sme model a následne softvérový prostriedok založený na motýlikových diagramoch, ktoré sa nazývajú bow-ties a spájajú stromy porúch a stromy udalostí. Aplikovali sme ho v dvoch podnikoch, ktoré ho používajú dodnes. Model, ktorý sme vytvorili, sa dostal do metodických pokynov Ministerstva životného prostredia SR a je možné ho ďalej rozvíjať.

Samozrejme, participujem aj na ďalších projektoch ako zodpovedná riešiteľka projektov VEGA, koordinujem projekty od Výskumného ústavu bezpečnosti práce z Prahy, na čo sme opäť cez projekty získali potrebné financie. Bola som i súčasťou európskych projektov, kde som získala veľké skúsenosti. Výsledky som prezentovala na medzinárodných konferenciách v Japonsku, Amerike, Holandsku, Anglicku a v iných krajinách. Veľkou skúsenosťou bola exkurzia a pracovné rokovanie s vedením podniku v jadrovej elektrárni Fukushima Daini v Japonsku.

Vo všeobecnosti potrebujeme chrániť zdravie, život zamestnancov, životné prostredie a majetok. Akými prioritami sa riadi krízový manažment?

Aj krízový manažment považuje tieto chránené záujmy za prioritné. Na prvom mieste by mal byť život a zdravie, na druhom mieste životné prostredie a na treťom mieste majetok. Bohužiaľ, nie všetky firmy to takto berú a ochrana životného prostredia je často na poslednom mieste.

Aké riziká rieši UNIZA?

Zoznam rizík, s ktorým musí univerzita pracovať, je určite rozsiahly. Jedným z tých najdôležitejších v súčasnosti je riziko znižovania počtu študentov hlásiacich sa na bakalárske štúdium. S tým súvisí i znižovanie finančných prostriedkov do rozpočtu. Zároveň treba viac pridať vo vedeckovýskumnej oblasti. Už v dnešnej dobe máme moderný univerzitný kampus, ktorý by obstál v konkurencii európskych univerzít a nachádzame sa v krásnom meste Žilina. To je niečo, na čom môžeme spolu s kvalitnými pedagógmi a výskumnými pracovníkmi rozhodne stavať. Rovnako sú určitým rizikom meniace sa podmienky, systémové zmeny v oblasti fungovania vysokých škôl a naše prispôbovanie sa novým výzvam. Ale spolu to zvládneme.

Ďakujeme za rozhovor!

Eva Vlčková

foto: Cyril Králik/archív doc. Hollej

Medzinárodná konferencia ELEKTRO 2020

V dňoch 25. - 28. mája 2020 sa konala v poradí už trinásta medzinárodná konferencia ELEKTRO 2020 pod záštitou Fakulty elektrotechniky a informačných technológií Žilinskej univerzity v Žiline (FEIT UNIZA), tento ročník v spolupráci s dlhoročným partnerom fakulty - University of Catania, Taliansko. Miesto konania konferencie bolo v Taormine, Sicília, avšak z dôvodu pandémie spôsobenej COVID-19 sa uskutočnila ako videokonferencia prostredníctvom aplikácie Webex Cisco Event. Konferencia bola technicky sponzorovaná spoločnosťami IEEE, Czechoslovakia Section, Italy Section, Region 08 pre technickú podporu. Odborným garantom konferencie bol prof. Ing. Pavol Špánik, PhD., dekan Fakulty elektrotechniky a informačných technológií. Konferencia je indexovaná v medzinárodnej databáze IEEE Xplore®, SCOPUS a od roku 2015 aj vo Web of Science.

Otvorenie Elektro 2020 za prítomnosti vedenia FEIT a UNIZA (autor: Peter Hockicko)

Prvá pozvaná prednáška – Ivan Glesk – sledovanie u dekana FEIT (foto: Ivana Horská)

Počas prvých troch dní konferencie boli doobeda prezentované pozvané prednášky renomovaných zahraničných profesorov a odborníkov, menovite:

- Ivan GLESK z University of Strathclyde, Spojené kráľovstvo, na tému: Bandwidth Crunch, Challenges and Search for Solutions,
- Francesco GENNARO z STMicroelectronics, Italy, na tému: Active Front End Converters for High Power Charging Stations with High Frequency SiC Enabled Operations,
- Anton FOJTÍK z Czech Technical University in Prague, Czech Republic, na tému: NANO – The Next Dimension; Smart Nanostructures – Sophisticated Forms of Matter for New Technology Development,
- Dmitry PEREPELKIN z Ryazan State Radio Engineering University, Russia, na tému: Network Slicing Algorithm with Quality of Services in Software Defined Networks,
- Peter SVOLIK z A2B, s.r.o., Slovakia, na tému: UPS as an Active Part of Smart Grid,
- Alberto BORGHETTI z ALMA MATER STUDIORUM - University of Bologna, Italy, na tému: Scheduling of the Resources in a Local Energy Community.

Tematicky je konferencia orientovaná na všetky oblasti výskumu FEIT, pričom jednotlivé príspevky konferencie boli rozdelené podľa odborného zaradenia do týchto sekcií:

- TPC1 Informatics and Information Technologies
- TPC2 Power Electronics and Energy Systems
- TPC3 Materials and Technologies, Biomedical Engineering
- TPC4 Robotics, Cybernetics, Mechatronics
- TPC5 Education in Electrical Engineering and ICT.

Výskumné a vzdelávacie príspevky na ELEKTRO 2020 boli zamerané na smart a green energiu, elektrické stroje a dopravné systémy, inteligentné mestá, informačné a komunikačné technológie, rádiové a mobilné siete, fotonické štruktúry, multimediálne technológie, spracovanie digitálneho signálu, výkonové polovodičové systémy, mechatroniku, autotroniku, robotiku, riadenie výkonových elektrických sietí, elektronickú mobilitu, automatizáciu, bezpečnostné technológie pre riadiace a informačné systémy, využitie akustických a optických vln na skúmanie kondenzovaných látok, optoelektroniku, fotoniku a nanotechnológie, biomedicínske inžinierstvo a e-health technológie v spolupráci s Jesseniovou lekárskou fakultou v Martine UK v Bratislave.

Z celkového počtu 152 zaslaných článkov bolo po recenziách vybraných 132 článkov (v TPC1 26 článkov, v TPC2 54 článkov, v TPC3 35 článkov, v TPC4 6 článkov, v TPC5 11 článkov). Počas konferencie odznelo 6 pozvaných prednášok. Konferencie sa zúčastnilo celkovo 121 domácich a zahraničných účastníkov z 9 krajín.

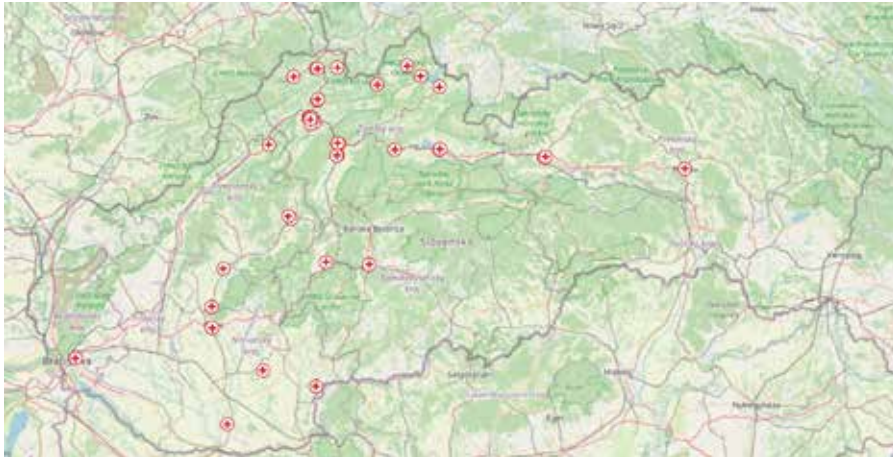
Akceptované články boli publikované v elektronickom zborníku, budú dostupné v medzinárodnej databáze IEEE Xplore® a mali by byť publikované aj na SCOPUS a Web of Science.

Na záver by sme chceli poďakovať predsedníctvu IEEE za technickú podporu, vďaka ktorej bude konferencia ELEKTRO 2020 zaradená do vyššie uvedených medzinárodných databáz a taktiež aj spoločnosti A2B, s. r. o. – hlavnému sponzorovi konferencie ELEKTRO 2020 a ON Semiconductor Slovakia, a. s. za ich finančnú podporu. Tešíme sa a zároveň srdečne pozývame kolegov na ďalšie stretnutie o dva roky počas ELEKTRO 2022.

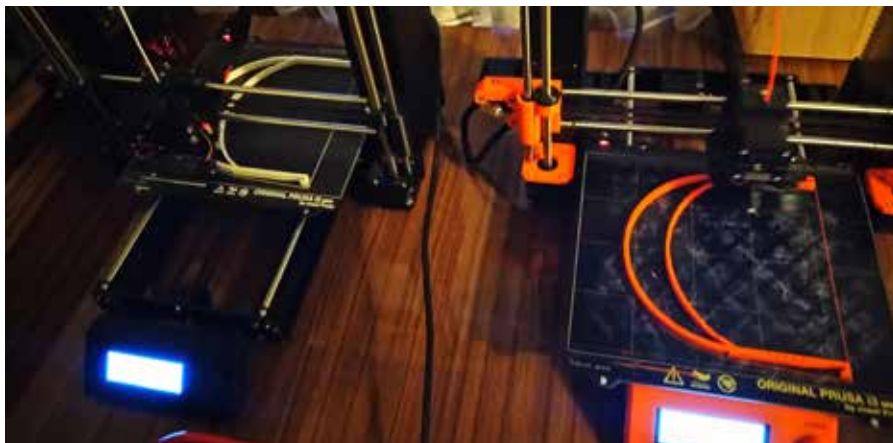
Peter Hockicko, Silvia Pirníková,
FEIT

FRI stále pokračuje vo výrobe ochranných štítov

Na Fakulte riadenia a informatiky UNIZA naďalej pokračujeme vo výrobe ochranných štítov pre zdravotníkov a zabezpečujeme ich distribúciu všade tam, kde je to potrebné (nemocnice, rýchle zdravotné služby, ambulancie, domovy sociálnych služieb...). K dnešnému dňu sme úspešne vyrobili a odovzdali viac ako 2800 ochranných štítov.

Mapa zobrazuje, kde všade boli dodané ochranné štíty zdravotníkom

Na fakulte vznikol efektívny tím z radov študentov, zamestnancov a partnerských firiem, ktoré sa nás rozhodli podporiť v našom snažení, a to nielen finančne. Napríklad so spoločnosťou KROS vzájomne koordinujeme rozvoz a distribúciu vyrobených ochranných štítov, napríklad na Gynekologicko-pôrodnické oddelenie Fakultnej nemocnice s poliklinikou v Žiline.

K dnešnému dňu našlo svojich majiteľov okolo 2800 kusov ochranných štítov z našej produkcie. Záujem o ochranné štíty sa zabilizoval a výroba beží priebežne podľa potreby a záujmu. V záujme skvalitniť a zefektívniť náš distribučný proces sme vytvorili prehľadný objednávkový formulár pre dodanie ochranných štítov tam, kde ich je aktuálne nedostatok. Najväčší nápor požiadaviek je ako sa zdá za nami, ale objednávky na nové ochranné štíty prichádzajú priebežne. Viaceré zdravotnícke organizácie nás opätovne oslovujú o dodanie ďalších

kusov ochranných štítov na základe ich spokojnosti po dodaní prvotnej zásielky štítov. Vytvorili sme aj interaktívnu mapu pomoci, kde všade boli bezplatne dodané naše vyrobené ochranné štíty zdravotníkom. Tu si môže široká verejnosť pozrieť, kam smerovala pomoc a vyrobené ochranné štíty. Mapu priebežne aktualizujeme na základe realizovaných dodávok.

Do výroby sa zapojilo 11 kusov tlačiarne. Z finančnej zbierky sme nové tlačiarne nekúpili. Finančné prostriedky boli výhradne využité na nákup materiálu na tlač a výrobu štítov vzhľadom na náš cieľ uspokojiť obrovský dopyt. Jednu tlačiareň sme si požičali od Univerzitnej knižnice Žilinskej univerzity, ktorej sa chceme aj touto cestou poďakovať.

Celý proces bol taký ako keby sme rozbehli firmu na výrobu štítov. Museli sme zorganizovať všetky aspekty od zásobovania materiálom, výrobu, balenie a distribúciu,

komunikáciu s koncovými užívateľmi, financovanie a technickú stránku výroby 3D tlače, aby sme maximalizovali počet vyrobených štítov za deň. Tu sa naplno prejavila konkurenčná výhoda Fakulty riadenia a informatiky UNIZA. Naša fakulta je ideálnym miestom na vznik úspešných startupov. Nachádzajú sa tu budúci špičkoví programátori, počítačoví inžinieri a manažéri. Počítačoví inžinieri spolu s informatikmi zodpovedali za programátorskú a technickú stránku našej verejnoprospešnej iniciatívy v oblasti efektívneho využívania 3D tlače. Manažéri spustili prvú crowdfundingovú kampaň na fakulte, riešili otázky financovania iniciatívy, zabezpečenia materiálov, distribúcie, zberu objednávok, ale aj marketingu a PR o našom úsilí.

V rámci výroby sme zistili, že nie je 3D tlačiareň ako 3D tlačiareň, hlavne pokiaľ potrebujeme zabezpečiť nonstop prevádzku 24/7 a že nie vždy najdrahšia tlačiareň je tá najspoľahlivejšia. Tu sa nám osvedčila jednoznačne značka svetového českého výrobcu 3D tlačiarne PRUSA.

Potešilo nás množstvo študentov, zamestnancov i partnerských firiem, ktoré nás v našom snažení podporili, za čo im ďakujeme. Po odovzdaní ochranných štítov nám prišlo viacero ďakovných e-mailov od zdravotníkov, ktoré nám dodali ešte viac energie do ďalšej výroby.

Finančná zbierka v rámci našej crowdfundingovej výzvy „Fakulta riadenia a informatiky UNIZA pomáha nemocniciam“ stále pokračuje. Do tejto chvíle bolo vyzbieraných 4713 EUR, za čo sa chceme všetkým, čo prispeli, úprimne poďakovať. Zaujímavosťou je aj skutočnosť, že sa uskutočnila dražba obrazu CORONA na podporu našej výzvy. Aktuálne sme sa od tímu Férovej nadácie O2 dozvedeli, že bol podporený náš projekt v rámci grantovej výzvy Grant SKORO NA všetko sumou 2000 EUR. Umožní nám to pokračovať v našej výrobe a dodať ďalšie ochranné štíty tam, kde je ich potreba. Tak isto nás veľmi potešila nominácia do aktuálne prebiehajúcej zamestnaneckej charitatívnej zbierky firmy Avast. Stali sme sa jednou z 9 organizácií, ktoré získali v celofiremnej súťaži najviac hlasov.

Lukáš Čechovič, FRI
foto: archív autora

Vyučovanie formou zmiešanej mobility

Študenti Žilinskej univerzity v Žiline majú po letnom semestri aktuálneho akademického roka zaujímavú skúsenosť. Študenti Fakulty riadenia a informatiky UNIZA v rámci medzinárodného projektu mohli študovať formou zmiešanej mobility (tzv. „blended mobility“). V zmysle pravidiel programu Erasmus+, pri zmiešanej mobilite sa kombinuje fyzická účasť na mobilite s virtuálnou mobilitou, pričom fyzická účasť na mobilite má stanovenú minimálnu a maximálnu dĺžku trvania, aby tak bol zaistený čo najväčší efekt a dopad mobilit.

Študentom UNIZA bola zmiešaná mobilita ponúknutá v rámci projektu SmartSoc (2019-1-SK01-KA203-060789). Tento projekt s názvom „Vzdelávanie budúcich IKT expertov založené na potrebách smart spoločností“ je financovaný z programu Erasmus+, kľúčová akcia 2: Strategické partnerstvá. Fakulta riadenia a informatiky je koordinátorom projektu. Do projektu je zapojených ďalších 11 univerzít a jedna nezisková organizácia z ôsmich krajín Európskej únie. Hlavným cieľom projektu je spoločne pripraviť výučbové podklady, pomocou ktorých bude možné vysokoškolských študentov informačných a komunikačných technológií vzdelávať v oblasti podnikania a udržateľného rozvoja, s dôrazom na inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky a krajín partnerov projektu. Inteligentná špecializácia je koncepcia inovačnej politiky, ktorej cieľom je podporiť národné alebo regionálne inovácie, prispieť k rastu a prosperite tým, že štátom alebo regiónom pomôže a umožní sústrediť sa na svoje silné stránky. Inteligentná špecializácia je založená na partnerstvách medzi podnikmi, verejnými subjektmi a znalostnými inštitúciami. Stratégie inteligentnej špecializácie členských štátov Európskej únie prispievajú k plneniu cieľov stratégie Európa 2020 inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu posilnením regionálneho a vnútroštátneho potenciálu EÚ v oblasti výskumu a inovácií.

V zmiešanej mobilite projektu SmartSoc sa začalo virtuálnou mobilitou, ktorá začala 2. marca 2020. Na začiatku zmiešanej mobility bolo 39 študentov partnerských univerzít rozdelených do deviatich tímov. Každému tímu bola pridelená na riešenie jedna prípadová štúdia. Na prácu každého tímu dohliadali vysokoškolskí učitelia nominovaní partnerskými univerzitami. Študenti a vysokoškolskí učitelia v tímoch boli z rôznych univerzít. V žiadnom tíme sa nestretli účastníci z tej istej univerzity alebo krajiny. Samotná virtuálna mobilita mala byť ukončená 8. mája 2020. Vzhľadom na pandémiu Co-

vid-19 sa však jej koniec viackrát posunul. Virtuálna mobilita bola dokonca prerušená v marci na dva týždne. Výsledky svojej práce, návrh podnikateľského plánu pre virtuálny start-up podnik, odovzdali študentské tímy do konca mája. Následne boli podnikateľské plány zaslané na posúdenie vždy trom expertom, ktorých úlohou bolo posúdiť ich z hľadiska technických, podnikateľských a sociálnych dopadov.

Svojim podnikateľským plánom sa budú študentské tímy venovať spoločne opäť na fyzickej mobilite, ktorá bude trvať dva týždne. Pôvodne sa mala fyzická mobilita konať hneď po skončení virtuálnej mobility – od 11. do 22. mája 2020, v campuse UNIZA. Žiaľ, vzhľadom na pandémiu Covid-19 musela byť fyzická mobilita presunutá na iný termín. Organizačný tím projektu SmartSoc dúfa, že účastníkov zmiešanej mobility privíta v Žiline v čase od 14. do 25. septembra.

Okrem práce v tímoch, na vylepšovaní podnikateľských plánov virtuálnych start-up podnikov, sú pre študentov v rámci fyzickej mobility pripravené zaujímavé prednášky z oblasti najnovších trendov v IKT odbore, využití IKT produktov v podnikaní, dôležitých aspektov podnikania v IKT a exkurzie. Študentom budú prednášať vysokoškolskí učitelia partnerov projektu a pozvaní hostia z partnerských IKT firiem zo Žiliny. Okrem toho je pre študentov a vysokoškolských učiteľov zo zahraničia pripravený bohatý kultúrny a sociálny program. Zhodou okolností sa budú môcť zahraniční účastníci zúčastniť aj osláv 30. výročia založenia Fakulty riadenia a informatiky. Projekt nemá totiž len vzdelávacie, ale aj interkulturálne ciele.

Organizačný výbor projektu SmartSoc začne hneď v septembri s prípravou zmiešanej mobility pre ďalší akademický rok. Tá by sa mala začať v marci 2021 a ukončiť v máji 2021 v španielskej Valencii. Dovtedy bude treba pripraviť nové témy prípadových štúdií, vybrať z nominácií študentov a vysokoškolských učiteľov partnerských univerzít a pripraviť obsah e-learningovej platformy pre zdieľanie výučbových materiálov. V aktuálnej zmiešanej mobilite sa používala na zdieľanie výučbových materiálov platforma Moodle. Po skúsenostiach získaných počas pandémie Covid-19 sa pravdepodobne prejde k používaniu platformy Microsoft Teams.

Projekt SmartSoc bude mať za sebou o niekoľko týždňov prvú tretinu realizácie. Začal sa 1. septembra 2019 a skončí sa po troch rokoch. Partneri projektu majú pred sebou prípravu ďalších dvoch zmiešaných mobilit. Výučbové materiály pripravené a použité v zmiešaných mobilitách budú spoločným základom pre predmety, ktoré budú po skončení projektu vyučované na partnerských univerzitách. Obsah prvej zmiešanej mobility, ktorá končí v septembri tohto roka, bude odbornej i širokej verejnosti voľne prístupný na projektovom portáli platformy moodle a tiež na projektovom webovom sídle – smartsoc.uniza.sk.

Zmiešané mobility umožňujú na jednej strane študentom ostať počas väčšiny semestra na domovskej univerzite, na druhej strane získať skúsenosť zo spolupráce so študentmi z iných univerzít v zahraničí a tiež samotným pobytom na zahraničnej univerzite.

Peter Márton

prodekan pre zahraničné vzťahy, FRI

Webináre zrealizované na FRI

V mesiacoch marec až jún 2020 sa zrealizovalo na FRI UNIZA niekoľko webinárov z oblasti počítačových sietí a kybernetickej bezpečnosti. Nezastavila nás ani pandémia a účasť na webinároch bola veľká. Na každý sa prihlásilo okolo 30 účastníkov – stredoškolských učiteľov. Výzvou bolo pripraviť dostatok virtuálnych strojov, aby si každý účastník mohol preberanú problematiku aj prakticky vyskúšať a pracovať súbežne s inštruktorom. Virtualizované aj simulačné prostredie to ustálo na jednotku hlavne vďaka šikovným správcom infraštruktúry na katedre KIS FRI, Marekovi Moravčíkovi a Martinovi Kontšekovi. Na webinároch sme sa venovali rôznorodým témam. Podľa preferencií účastníkov, ktoré vyjadrili na sieťovom fóre organizovanom FRI UNIZA koncom januára to boli:

- Budovanie infraštruktúry na stredných školách (resp. vylepšenie existujúcej), jej správa a zabezpečenie, Kontšek M.
- Využitie emulačného nástroja GNS3 pre precvičovanie konfigurácie zariadení v sieťových topológiách a troubleshooting. Možnosti tvorby topológie z prvkov od viacerých výrobcov (Cisco, Mikrotik, Juniper...), Moravčík M.
- Bridge na CCNA curriculum ver. 7.0: WLAN, Security (Vulnerabilities, threats, exploits), Škvarek O.
- Bridge na CCNA curriculum ver. 7.0: VPNs a IPSec, Network automation (RESTful APIs, configuration management tools), Segeč P.

Ukážka práce na webinároch

- Tvorba bodovaných zadanií v simulačnom programe PacketTracer pomocou rozšírenia Activity Wizard, best practice, Uramová J.
- Základy Linuxu, Kontšek M.
- Domain Name System, Moravčík M.
- Ako si začať budovať politiku bezpečnosti vo svojej školskej sieti a bezpečnostnú dokumentáciu. Čo hovorí zákon o kybernetickej bezpečnosti a vyhláška národného bezpečnostného úradu, ako pomáhajú framework-y a štandardy o bezpečnosti a čo možno aplikovať

z CCNA security a Cybersecurity Operate, Uramová J.

Účastníci vyjadrili s formou a najmä obsahom školení veľkú spokojnosť. Aj práca na diaľku im umožnila plnohodnotne vnímať informácie a prakticky si ich vyskúšať. Veríme, že tieto skúsenosti využijeme pri príprave ďalších zaujímavých a prínosných školení.

Jana Uramová
FRI

Kolegovia z FRI získali prestížne ocenenie

Svetový líder v oblasti IKT spoločnosť Cisco v rámci svojho vzdelávacieho programu Cisco Networking Academy (CNA) pravidelne oceňuje výnimočných lektorov tohto programu cenou Instructor Excellence Award. Táto cena je ocenením najlepších inštruktorov v programe CNA a nimi dosiahnutých výsledkov v celosvetovom meradle v oblastiach ako:

- Účasť a aktivita inštruktora v inštruktorských on-line komunikáciách.
- Počet dokončených kurzov u študentov (podpora profesijného rozvoja).
- Zohľadňovanie potrieb študentov.
- Výkony a dosiahnuté výsledky študentov.
- Využívanie zdrojov.

Ocenenie sa udeľuje v dvoch kategóriách. V kategórii Instructor Excellence Award Advanced, kde podmienky ocenenia spĺňa len

cca 25% inštruktorov CNA programu. Druhou je elitná kategória Instructor Excellence Award Expert, ktorú spĺňa len 10% z inštruktorov na celom svete. V tejto kategórii boli tohto roku opäť ocenení dvaja naši kolegovia z Katedry informačných sietí Fakulty riadenia a informatiky UNIZA: páni doc. Ing. Pavel Segeč, PhD. a Ing. Marek Moravčík, PhD. Cisco sieťová akadémia pri KIS FRI UNIZA sa tak radí medzi elitné v rámci programu, veď jedno z ocenení Advanced/Expert už získalo šesť z našich inštruktorov a niektorí sú oceňovaní pravidelne. Naša akadémia tak ponúka excelentné vzdelanie v oblasti počítačových sietí a bezpečnosti sietí, ktoré ponúkame na FRI aj v rámci bakalárskych študijných programov informačné a sieťové technológie a informatika.

Aj touto cestou kolegom úprimne blahoželáme a veríme, že ich úspechy budú prispievať k zvyšovaniu kvality vzdelania i výskumu na našej univerzite.

FRI

Za doc. Helovou

V pondelok 1. júna doc. Ing. Hedviga Helová, CSc. po dlhšom zápase s chorobou odišla do večnosti vo veku svojich 87 rokov. Väčšinu aktívneho života venovala našej škole. Od roku 1962 v neľahkých podmienkach, tesne po jej presťahovaní do Žiliny. Zaisťovala náročnú špecializáciu zameranú na navrhovanie betónových konštrukcií. Teda základného a dôležitého predmetu, nevyhnutného každému stavbárovi. Spočiatku zväčšia v blokoch v spolupráci s učiteľmi dochádzajúcimi z Prahy. Po zavedení filozofie dimenzovania podľa metodiky medzných stavov zostala náhle osamotená. So znehodnotenou príslušnou odbornou literatúrou a odkázaná na regionálnych externistov. Zväčšia dobre ovládajúcich len postupy podľa dozívajúcej metodiky dovolených namáhání. Často tak musela diplomaticky riešiť vznikajúce nedorozumenia, keďže my vtedajší študenti sme boli z jej kvalitných a perfektne štruktú-

rovaných prednášok zväčšie lepšie informovaní ako tí na projektových cvičeniach supľujúci riadnych asistentov.

Podobný zložitý proces sme znova absolvovali pri nedávnom prechode na spoločné úijné Eurokódy. Avšak v neporovnateľne priaznivejších personálnych a materiálnych podmienkach. Podobne ako „Pražáci“, ak by vtedy začínajúca prednášajúca rezignovala, toto rozhodnutie by nám dnes bolo pochopiteľné. Katedra by sa však dostala do neriešiteľnej situácie.

Docentka Helová bola náročná a zásadová vyučujúca. Neskôr naša pracovitá kolegyňa. Neprístupná kompromisom a všelijakým intervenciám, vrátane pokusov vtedajších mocných. Možno preto dlho nebola docenená. Až do roku 1979 musela čakať na habilitáciu a menovanie za docentku, keďže okrem odbornosti vtedy rozhodovali aj iné kritériá. Známe sú jej práce pre prax. Z nich významná spolupráca na projekte pamätníka SNP v Banskej Bystrici alebo na návrhu bazéna plavárne na medzný stav prípustných trhlín. Okrem toho jej rukami prešli stovky dnes úspešných absolventov. Už iba z tohto aspektu život pani docentky bol nesmierne užitočný.

Za bývalých študentov a spolupracovníkov z katedry stavebných konštrukcií a mostov

Ján Bujňák

Týždeň slovenských knižníc v Univerzitnej knižnici bol úspešný

Mesiac marec je vyhlásený za mesiac knihy a jeden marcový týždeň je špeciálne venovaný slovenským knižniciam. V poradí už 21. ročník Týždňa slovenských knižníc (TSK) odštartoval po celej krajine v pondelok 2. 3. 2020. Základným cieľom podujatia je pozitívne zviditeľniť knižnice ako kultúrne a vzdelávacie inštitúcie. Univerzitná knižnica Žilinskej univerzity v Žiline bola opäť súčasťou tohto zaujímavého projektu a už tradične pripravila bohatý program. Návštevníci si mohli vybrať naozaj z pestrej ponuky.

V pondelok sa používatelia hrali celý deň edukačné pexeso a mohli vyhrať rôzne odmeny. Pexeso bolo zamerané na vedenie univerzity či fotky známych knižníc na Slovensku, a tak si najmä študenti overili svoje znalosti, ktoré im môžu byť v budúcnosti veľmi nápomocné. V utorok sa v priestoroch knižnice konala vedomostná súťaž. Viac ako 50 súťažiacich a rozdaných 37 cien, aj to bol Literárny kvíz s Europe Direct Žilina. Súťažiaci si okrem výhier, akými boli knihy, trička či elektronika, odniesli aj nové poznatky o významných autorov a ich dielach, o ktorých možno ani netušili, že pochádzajú z neďalekých končín.

V strede týždňa bola na rade odborná prednáška Ing. Michala Gregora, PhD. (FEIT – Katedra riadiacich a informačných systémov) s názvom „Umelá inteligencia: technológia, ktorú treba poznať“. „Prednáška podala realistický pohľad na umelú inteligenciu, jej možné využitie, príklady dobrej praxe. Taktiež vyvrátila niektoré prehnané očakávania a obavy z tejto technológie, ktorú ľudia stále majú,“ ohodnotil prednášku jeden z účastníkov.

Vo štvrtok nasledovali rovno dve akcie. Od rána bola pre používateľov pripravená Virtuálna realita, vďaka ktorej mohli cestovať v čase do starovekých miest a spoznávať tak bohaté kultúrne dedičstvo našej planéty. Táto veľmi zaujímavá akcia venovaná najmä mladším ročníkom, prilákala do knižnice veľké množstvo návštevníkov. Okrem prechádzky po keltskej dedinke, hrobke egyptskej faraónky či po Múzeu Louvru, sa mohli študenti zabaviť aj pri lyžovaní, horskej dráhe, alebo sa vcítiť do kože Spider-mana. Tento zážitok pripravila katedra mediamatiky a kultúrneho dedičstva.

Následne knižnica privítala Miloslava Daniška, prvého Slováka, kto-

ry zdolal pacifickú hrebeňovku. Pútavá cestovateľská prednáška o tom, ako prešiel viac ako 4000 km pešo z Mexika až do Kanady, zozbala medzi divákmi veľký úspech. Publikum ponorené do počúvania emotívnych príhod malo pocit, ako keby sa ocitlo v krásnych horách Sierry Nevady, alebo Kaskádovom pohorí. Neopísateľný zážitok potvrdzuje aj vášnivá diskusia, trvajúca do večerných hodín. Prednáška priniesla okrem toho aj mnoho užitočných rád pre odvážlivcov, ktorí sa chystajú na podobné trasy.

Posledný bod programu TSK bol venovaný najmä nežnejšiemu pohlaviu. Medzinárodný deň žien sa v knižnici oslavoval o čosi predčasne, ale o to viac bolo prekvapených a vysmiatych tvári. V rámci tohto dňa boli všetky návštevníčky obdarené kvetinou. Zároveň boli pre nich pripravené raňajky, kde si mohli pochutnať na malom občerstvení a dobrej káve. Oči návštevníčok žiarili radosťou a spokojnosťou, o čom svedčí aj množstvo chvál na výbornú atmosféru, ktorá okupovala priestory knižnice počas celého dňa.

Zábudlivci mohli počas celého týždňa vrátiť knihy v upomienkovom konaní bez pokuty a registrácia čitateľov bola bezplatná.

„Týždeň slovenských knižníc dopadol na výbornú! Obidva semináre sa nám podarilo zaplniť, vysokú účasť zaznamenali aj všetky ostatné akcie. Aj vďaka takému podujatiu, akým je TSK, sme zaznamenali počas týždňa viac ako 1200 návštevníkov a z toho bezplatnú registráciu využilo 200 čitateľov. Už teraz sa tešíme, čo pripravíme na budúci ročník.“ zhodnotili úspešný priebeh Týždňa slovenských knižníc organizátori podujatia.

Matúš Kubala
Univerzitná knižnica

Úspešná revalidácia FIATA Diploma

Dňa 28. 5. 2020 sme úspešne revalidovali kurz v revalidačnej komisii Svetovej asociácie zasielateľstva a logistiky FIATA. Revalidácia sa mala pôvodne uskutočniť 25. 3.2020 v sídle FIATA v Zürichu vo Švajčiarsku. Z dôvodov šírenia koronavírusu COVID 19 bola nahradená online formou.

Predsedom komisie bol Stephen Morris z austrálskeho združenia zasielateľov a colných deklarantov.

Za Zväz logistiky a zasielateľstva SR sa revalidácie zúčastnili prezident Ing. František Komora a predseda sekcie vydavateľstva a vzdelávania prof. Ing. Jozef Gnap, PhD. a za Žilinskú univerzitu v Žiline katedru cestnej a mestskej dopravy aj doc. Ing. Juraj Jagelčák, PhD. Pri revalidácii sa posudzujú systém vzdelávania, učebné texty, sys-

tém skúšania, prepojenie na odbornú prax, odborné profily všetkých lektorov a podrobný rozpis vyučovaných tém.

Revalidácia platí na ďalšie štvorročné obdobie do mája 2024, čo nám umožňuje realizovať akreditované kurzy, na ktorých sa zúčastňujú zástupcovia nadnárodných logistických a zasielateľských spoločností pôsobiach v SR, dopravných firiem ale aj účastníci z logistických oddelení výrobných firiem. Žilinská univerzita v Žiline má aj akreditáciu kurzu v rámci celoživotného vzdelávania zo strany Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Kurz pozostáva zo 14 modulov, ktoré obsahujú témy podľa štandardov FIATA Diploma. Úspešní absolventi získajú certifikát vydaný FIATA s celosvetovou platnosťou. Bližšie na: <https://skolenia-fpedas.uniza.sk/kurz-fiata/zakladne-informacie>

Na základe úspešnej revalidácie kurzu pripravíme ďalší kurz od októbra 2020.

Na zabezpečení výučby sa podieľajú aj pedagógovia z katedriem fakulty prevádzky a ekonomiky dopravy a spojov a to cestnej a mestskej dopravy, železničnej dopravy, leteckej dopravy, vodnej dopravy, spojov a kvantitatívnych metód a hospodárskej informatiky.

Ďakujem všetkým za spoluprácu.

Jozef Gnap, FPEDAS

Vyšla pamätnica Výskumného ústavu vysokohorskej biológie

Vo vydavateľstve EDIS bola vytlačená pamätnica k 20. výročiu Výskumného ústavu vysokohorskej biológie Žilinskej univerzity. Hlavným autorom pamätnice je riaditeľ ústavu prof. RNDr. Marián Janiga, CSc., no svojou edičnou prácou sa na nej podieľali aj ďalší zamestnanci ústavu. V knihe je podrobne rozpísaná história ústavu, od prípravných prác pred jeho vznikom, zriadenie v roku 2000, až po súčasnú existenciu. Toto výskumné a vývojové centrum ŽU sa podobne ako iné centrá lokalizované v krajinách s vysokými pohoriami zaoberá vývojom a súčasným stavom vysokých pohorí, ako aj vplyvom ľudskej civilizácie na čoraz horší stav Karpát, ale aj iných horstiev Európy a sveta. Tri oddelenia ústavu dnes disponujú špičkovou laboratórnou technikou na prácu v laboratóriách i v teréne. Ústav riešil a rieši viaceré významné úlohy súvisiace s kontamináciou vysokohorského prostredia. V praxi sa pracovníci ústavu podieľali na veľmi vážnych témach riešiacich stratégie ochrany prírody na Slovensku i v zahraničí. Ústav má výraznú publikačnú činnosť ako v oblasti základného, tak aj aplikovaného výskumu.

V pamätnici je tiež uvedená genéza výchovy študentov v odbore ekologické

a environmentálne vedy so špecializáciou na alpínsku biológiu. Za 20 rokov je popísaných mnoho aktivít ústavu na národnej i medzinárodnej scéne, práce v Karpatoch, Ťanšane či Alpách. V publikácii je prehľadne uvedený zoznam projektov, ktoré ústav riešil. Pamätnica zároveň obsahuje informácie o osobnostiach, ktoré dnešnej podobe

ústavu napomohli. Chronológia ústavu je detailne rozpísaná podľa rokov. Záverom sú uvedené aj problémy, ktoré sprevádzali a sprevádzajú vznik a chod takýchto inštitúcií v legislatívnom a administratívnom prostredí SR.

Dovoliť si ukončiť citáciu záveru novovydané publikácie: „Dvadsať rokov budovania vedeckovýskumnej inštitúcie na zelenej lúke v Tatranskej Javorine je celkom zaujímavý batoh skúseností. Jednou z najväznejších je, že vidiac projekty uvedené v kapitolách a majú v mysli ich finančnú súvahu, možno konštatovať: Pre alma mater je to pozitívny a ziskový podnik.“ A ďalej: „Dnes je to ústav vybavený veľmi modernou a kvalitnou laboratórnou technikou s jasnou víziou, čo je jeho poslaním. Svojím malým, no silným ja, prispieva k sile modernej a zdravo sebavedomej univerzity na severnom Slovensku.“ (Výskumný ústav vysokohorskej biológie Žilinskej univerzity v Žiline – 20 rokov, EDIS – vydavateľské centrum 2020, s. 217). Publikácia je dostupná v predajni literatúry EDIS a v e-shope EDIS-u.

Marián Janiga,
VÚVB

Národný systém dopravných informácií a možnosti využitia dát

V Univerzitnom vedeckom parku sa už niekoľko rokov stretávame s pracovníkmi Národného systému dopravných informácií (NSDI). Informačné centrum vzniklo ako projekt Ministerstva dopravy a výstavby SR v Operačnom programe Doprava. Jeho základným cieľom je vybudovanie dátového centra pre zber, analýzu, správu, archiváciu a poskytovanie dopravných dát. Nechcem týmto príspevkom rozširovať zoznam diskutujúcich o projekte ako takom. Mojim cieľom je podeliť sa o výsledky spolupráce s pracovníkmi NSDI pri výuke, výskumných aktivitách i projektoch pre prax a upozorniť kolegov z univerzity na možnosti využitia rozsiahlych dát, ktorými disponujú.

NSDI pravidelne 1-2 razy ročne navštevujeme so študentami Stavebnej fakulty, aby sme im poskytli z prvej ruky informácie o zbere a spracovávaní rozsiahlych dopravných dát a o možnostiach využitia týchto dát v dopravnom plánovaní a modelovaní. Dáta,

poskytované NSDI na základe zmluvy o spolupráci medzi MDV SR a UNIZA sú jedinečným podkladovým materiálom pri riešení diplomových prác v oblasti modelových riešení prepravných problémov či dopravných prognózach. Ako príklad by som uviedol prácu

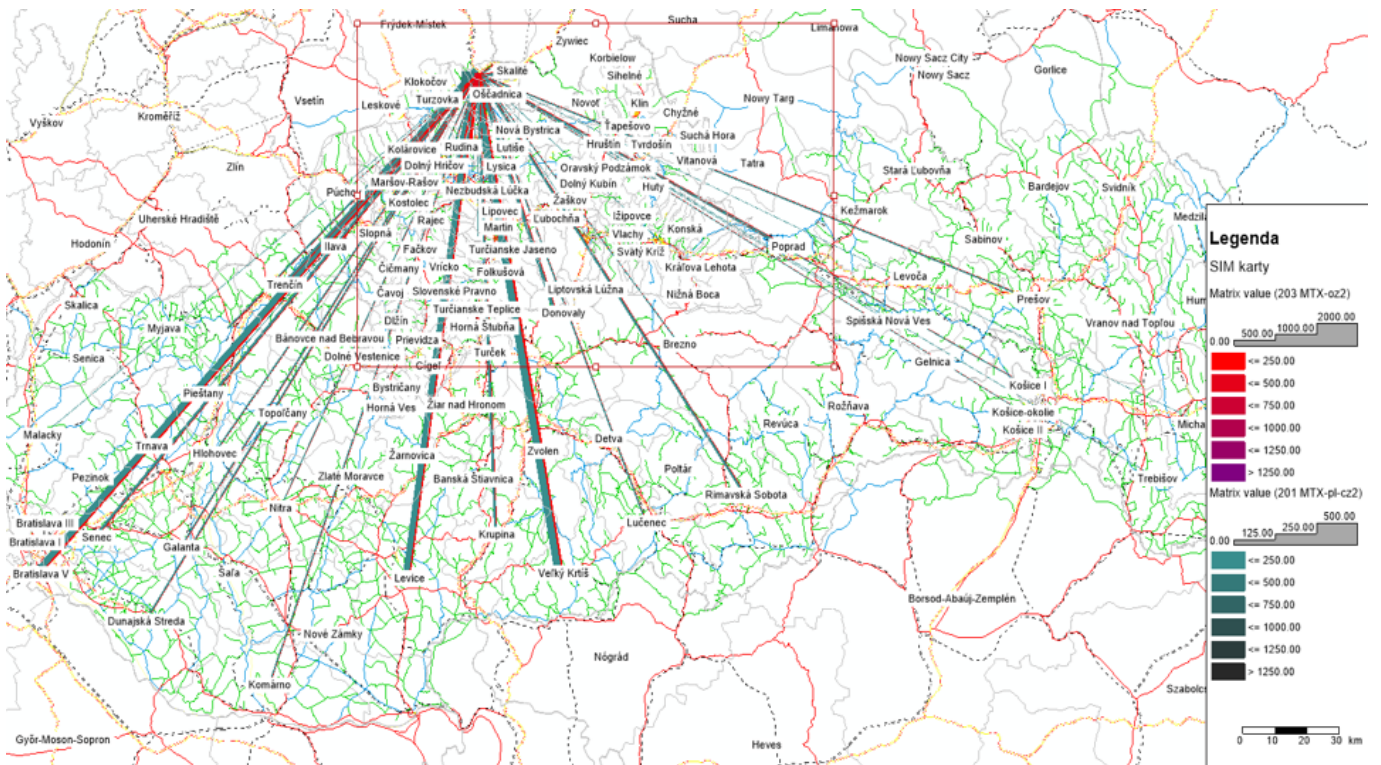
Obr. 1 Vzor zdrojových dát

Zdroj: NSDI

684 x 684		11	12	13	14	15	16	17	18	19
	Name	omá Štubň	Turček	ianske Tep	Háj	Rakša	Dubové	nižná Boca	enské Pra	Ivanč
	Sum	564.00	219.00	1409.00	179.00	101.00	143.00	81.00	419.00	0.0
11	Homá Štubňa	670.00	235.00	17.00	52.00	10.00	2.00	0.00	4.00	0.0
12	Turček	282.00	23.00	81.00	18.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.0
13	Turčianske Teplice	1628.00	60.00	20.00	597.00	52.00	24.00	20.00	36.00	0.0
14	Háj	187.00	17.00	0.00	47.00	75.00	5.00	0.00	1.00	0.0
15	Rakša	99.00	0.00	0.00	22.00	5.00	33.00	1.00	1.00	0.0
16	Dubové	127.00	2.00	0.00	21.00	1.00	1.00	41.00	0.00	0.0
17	Nižná Boca	73.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	23.00	0.0
18	Slovenské Pravno	408.00	3.00	1.00	29.00	1.00	0.00	8.00	0.00	156.00
19	Ivančiná	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.0
20	Bodorová	274.00	2.00	1.00	41.00	0.00	1.00	1.00	20.00	0.0
21	Turčiansky Ďur	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.0
22	Liptovská Lúžna	195.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.0
23	Moškovec	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.0
24	Abramová	338.00	4.00	1.00	38.00	1.00	0.00	5.00	21.00	0.0
25	Liptovské Revúce	242.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.0
26	Blažovce	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.0
27	Brieštie	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.0
28	Liptovská Osada	887.00	1.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.0
29	Kráľova Lehota	375.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.0
30	Folkušová	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.0
31	Blatnica	1782.00	3.00	4.00	11.00	0.00	4.00	1.00	7.00	0.0

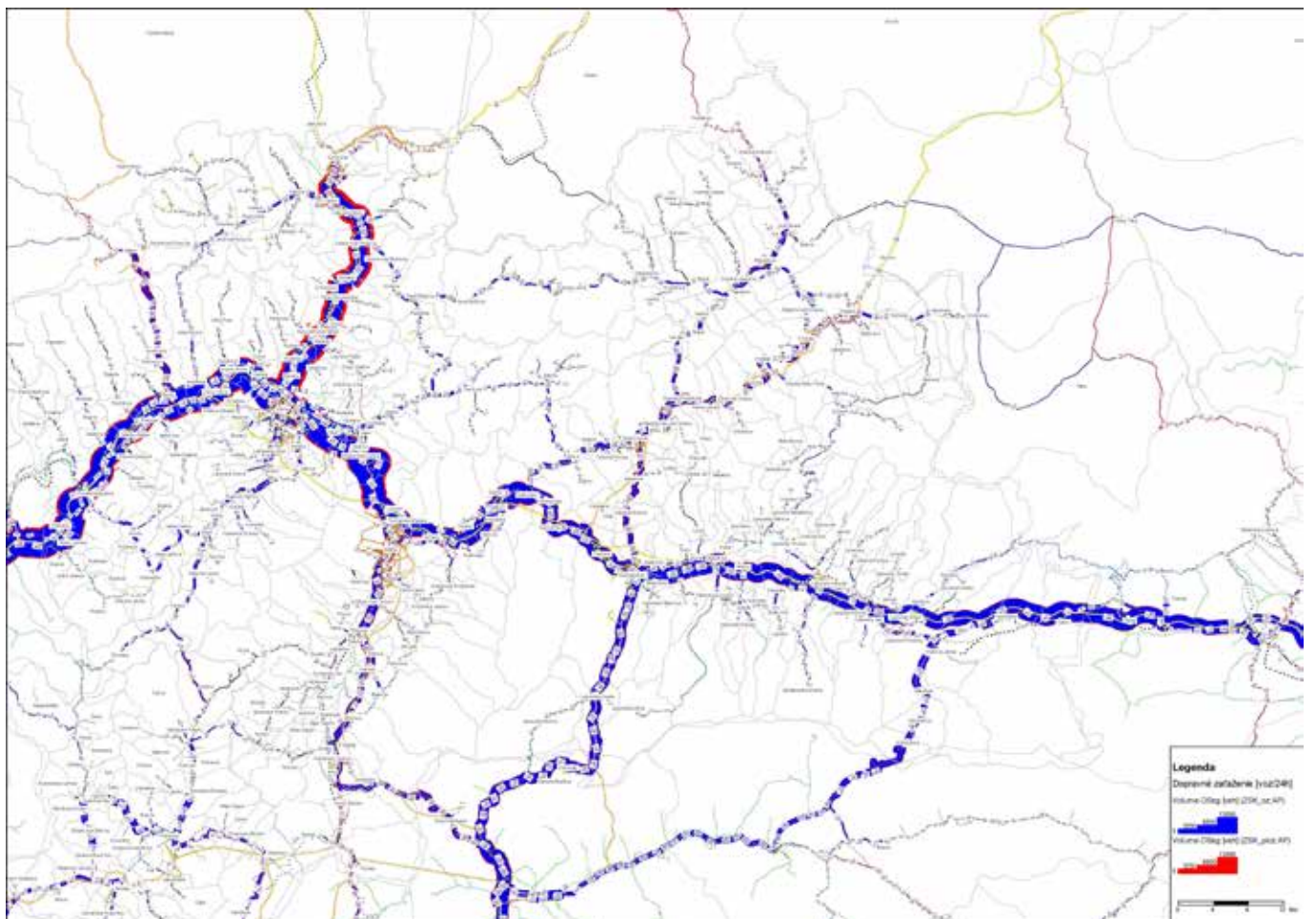
Obr. 2 Časť matice zdroj – cieľ

Zdroj: KCS

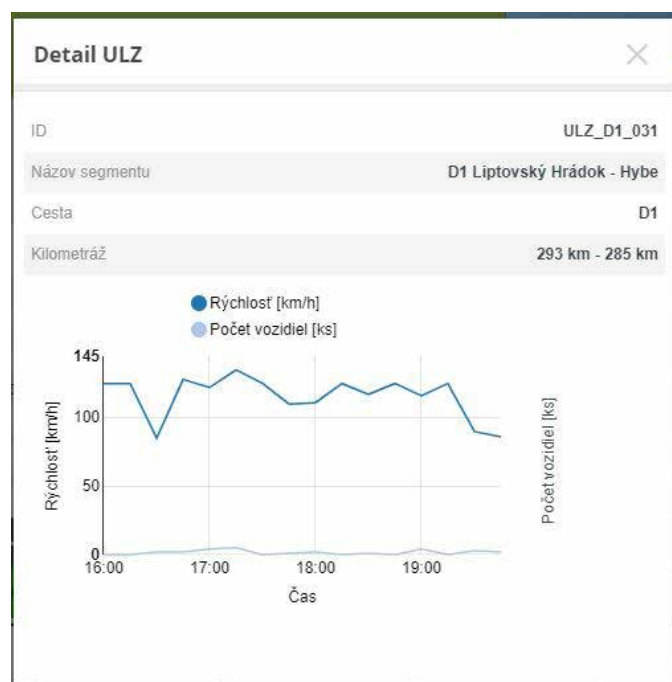
Obr. 3 Distribúcia dopravy z hraničného prechodu Skalité

Zdroj: KCS

Obr. 4 Zaťaženie cestnej siete ŽSK na základe pohybu sim kariet

Zdroj: KCS

Obr. 5 Rýchlosť na sledovanom úseku

Zdroj: NSDI

bc. Márie Peňákovéj „Definovanie prepravných vzťahov do dopravného modelu novými metódami“, ktorá sa venovala analýze FCD (Floating Cellular Data), získaných na základe pohybu sim kariet mobilného operátora. Práca analyzovala pohyby sim kariet na území ŽSK a jej výsledkom boli prepravné vzťahy medzi zónami ŽSK vyjadrené maticami zdroj – cieľ, stanovenie podielov jednotlivých druhov dopravy (zdrojová, cieľová, tranzitná) pre okresné mestá kraja, distribúcia dopravy od hraničných priechodov. Na ilustráciu uvádzam časť zdrojového súboru dát (obr. 1), výber zo spracovanej

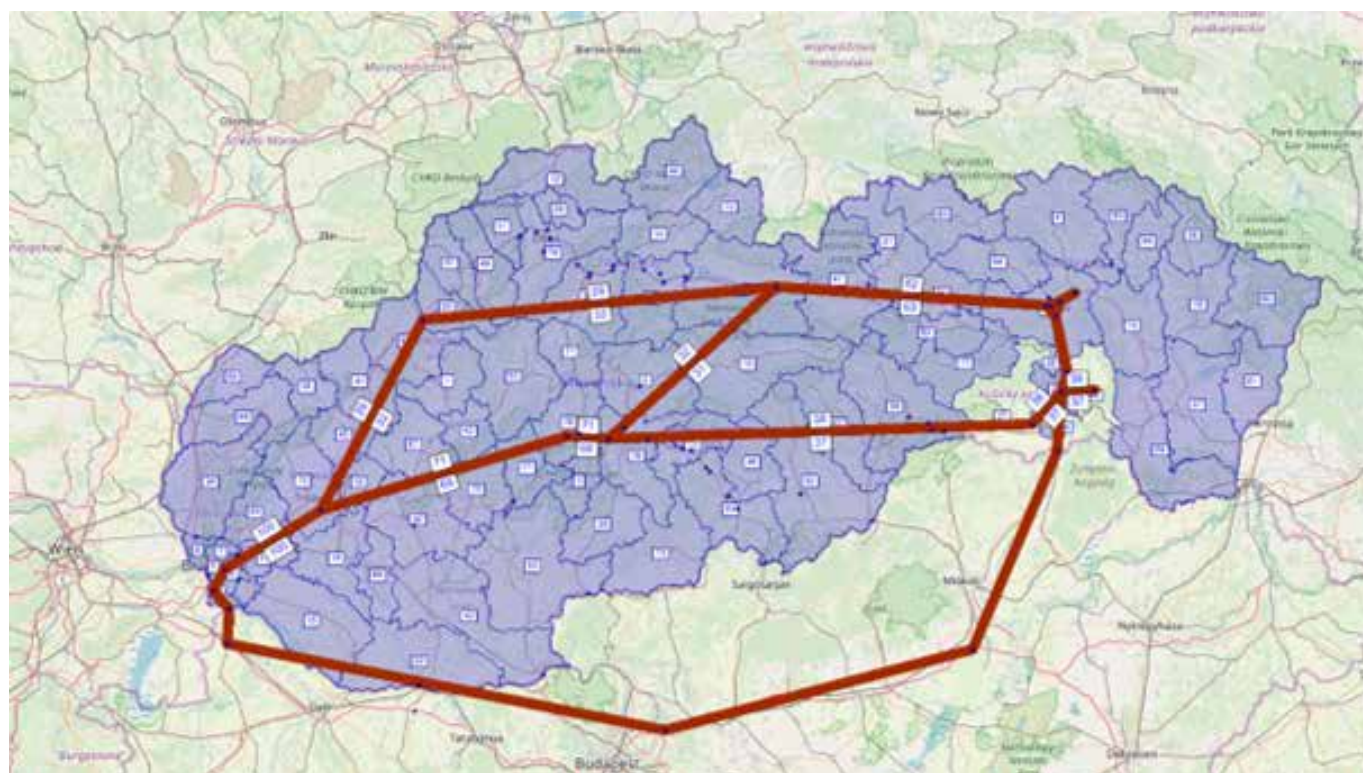
matice Z-C (obr. 2), prerozdelenie prepravných vzťahov od hraničného priechodu Skalité (obr. 3) a kartogram získaného dopravného zaťaženia ŽSK z údajov NSDI (obr. 4).

Podklady NSDI sú využívané pri riešení výskumných úloh na Katedre cestného staviteľstva (KCS) SvF, venovaných prepravným a dopravným vzťahom, dopravnému prúdu i modelovaniu dopravy. Jedným z podkladov sú analýzy okamžitej a priemernej rýchlosti dopravného prúdu na vybraných úsekoch cestnej siete (obr. 5), ktoré sú dôležitým podkladom pre tvorbu odporových funkcií pri úlohách distribúcie dopravy na cestnej sieti.

KCS sa veľmi aktívne podieľa na riešení výskumných úloh pre prax. Z posledných by som rád uviedol dve, pri ktorých dáta NSDI boli významným podkladom pre riešenie. Stratégia udržateľného rozvoja dopravy a mobility ŽSK vychádza z výsledkov prognóz, získaných pomocou multimodálneho dopravného modelu, v ktorom boli použité dáta o smerovaní dopravy aj analyzované rýchlosti dopravného prúdu. Dopravný model SR pre koridor R2 Zvolen – Košice využil dáta o pohybe sim kariet pri analýze smerovania ciest a výbere trasy medzi západným a východným Slovenskom. Na obr. 6 sú zobrazené modelom analyzované trasy a obr. 7 znázorňuje graficky získané medzizonálne vzťahy.

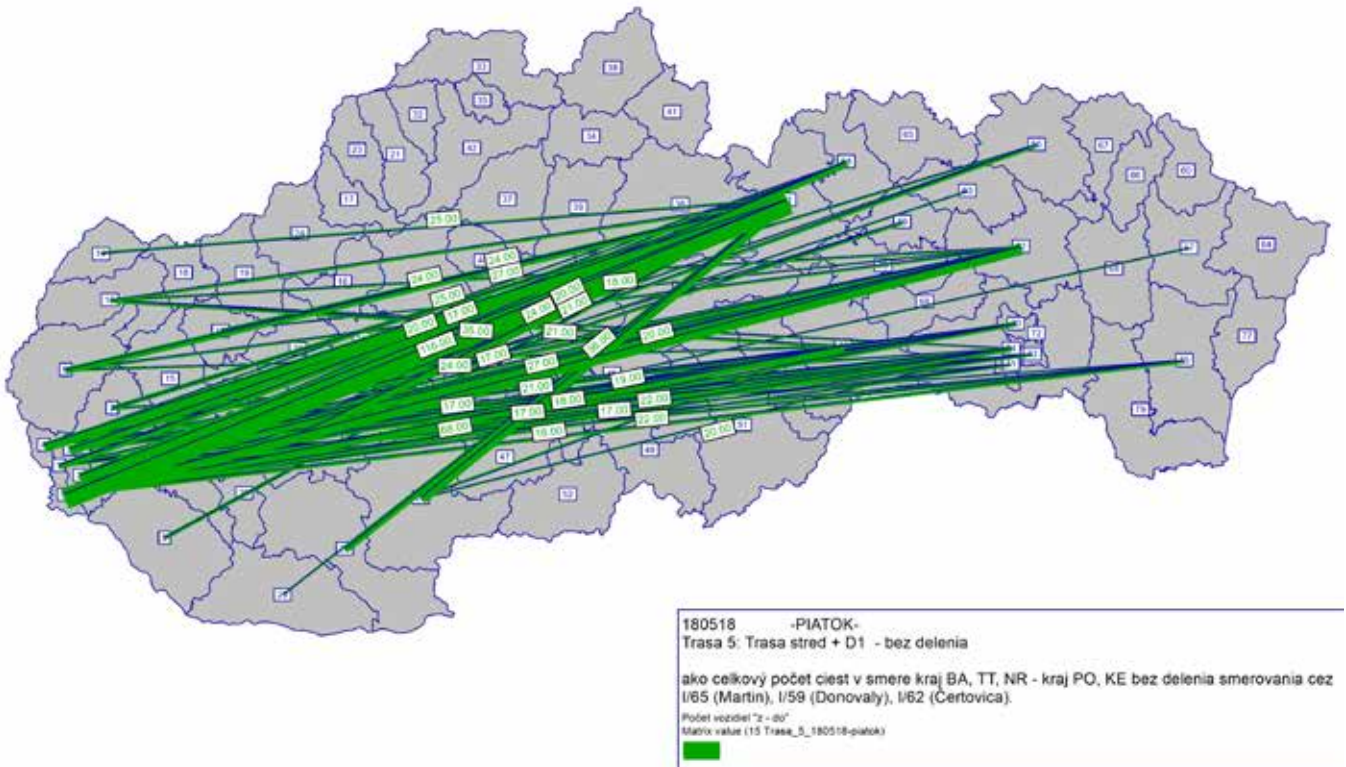
Uvedené informácie a dáta neposkytuje NSDI bežným užívateľom. Údaje o pohybe mobilných kariet sú zatiaľ len od jedného operátora, a preto získané analýzy nemožno považovať za nominálne údaje, ale využívať ich pri definovaní relatívnych dát. Pri všetkých analýzach je, samozrejme, v plnom rozsahu zabezpečená ochrana osobných údajov v zmysle zásad GDPR.

Napriek tomu, že vyššie uvedené dáta nie sú poskytované bežnému užívateľovi, aj v dostupnej ponuke cez web rozhranie (aj mobilné) „odprave“ je ponúknutá celá škála užitočných informácií – dopravné nehody, prekážky na komunikácii, meteorologické výstrahy, kamerové záznamy v reálnom čase, cestovné poriadky, zmeny v plynulosti dopravy (obr. 8) a ďalšie.

Obr. 6 Sledované trasy

Zdroj: KCS

Obr. 7 Znáznornenie medzioblastných vzťahov

Zdroj: KCS

Obr. 8 Informácia o doprave na úseku

Zdroj: NSDI

Aktivity NSDI v oblasti zberu a spracovania dopravných dát sú v súčasnosti spolu s Informačným systémom modelu cestnej siete Cestnej databanky Slovenskej správy ciest najväčším zdrojom dopravných informácií na Slovensku. Ich poskytovanie pre vzdelávacie a vedecko-výskumné aktivity UNIZA je založené na dobrej

spolupráci a je zrejme len vinou nedostatočnej informovanosti využívané v menšej miere ako je možné.

Ján Čelko
SvF

Informácie zo zasadnutia akademického senátu

Dňa 8. 6. 2020 sa uskutočnilo 3. zasadnutie AS UNIZA. Rokovanie otvoril a viedol predseda AS UNIZA doc. Ing. Norbert Adamko, PhD. V úvode predseda AS UNIZA informoval, že dňa 21. 11. 2019 prebehli na SJF doplnujúce voľby jedného člena študentskej časti AS UNIZA. Za členku bola zvolená Ing. Mária Polačiková. Dňa 4. 12. 2019 prebehli na FPEDAS doplnujúce voľby jedného člena študentskej časti AS UNIZA. Za členku bola zvolená Katarína Cáderová. Predseda AS UNIZA nové členky privítal a odovzdal im dekrét člena AS UNIZA.

Po schválení návrhu programu rokovania predložil predseda AS UNIZA návrh správy o činnosti AS UNIZA za rok 2019. Informoval, že v roku 2019 sa uskutočnilo päť zasadnutí AS UNIZA. Všetky zasadnutia prebehli v súlade s Rokovacím poriadkom AS UNIZA. Zápisy z jednotlivých zasadnutí AS UNIZA, ako aj prerokované materiály, sa v úplnom znení nachádzajú na intranete UNIZA. Skrátene zápisy zo zasadnutí AS UNIZA boli pravidelne publikované v Spravodajcovi UNIZA. Ďalej informoval, že vzhľadom na koniec funkčného obdobia členov AS UNIZA, ktorí boli zvolení v roku 2015, zorganizoval AS UNIZA v roku 2019 voľby do zamestnaneckej i študentskej časti AS UNIZA, ktoré sa uskutočnili dňa 6. mája 2019. Následne predseda AS UNIZA v stručnosti odprezentoval najdôležitejšie materiály a témy, ktorým sa AS UNIZA v uplynulom roku venoval. AS UNIZA návrh schválil.

Následne rektor UNIZA prof. Ing. Jozef Jandačka, PhD. predložil návrh výročnej správy o činnosti Žilinskej univerzity v Žiline za rok 2019. Jednotlivé časti výročnej správy o činnosti UNIZA odprezentovali prorektori, do ktorých kompetencií daná oblasť patrí. Následne boli odprezentované výsledky v oblasti: vzdelávania, vedy a výskumu, medzinárodných vzťahov a marketingu, rozvoja, informačných technológií. Predseda Hospodárskej komisie prof. Ing. Tomáš Klieštík, PhD. uviedol, že za návrh hlasovalo 8 členov komisie. Zároveň položil otázky, ktorými sa Hospodárska komisia zaoberala na svojom zasadnutí. Ide o zostavenie konkrétnej metodiky identifikácie špičkových kolektívov, druhá otázka sa týkala zvýšenia odmeňovania za výstupy v kvalitných časopisoch (Q1 a Q2). Predseda Kontrolnej komisie Ing. Pavol Podhora uviedol, že k predmetnému bodu prebehla krátka diskusia bez závažných pripomienok a Kontrolná komisia odporúča predložený návrh na prijatie. AS UNIZA návrh schválil.

V ďalšom bode programu rektor UNIZA predložil návrh výročnej správy o hospodárení UNIZA za rok 2019. Jednotlivé časti výročnej správy o hospodárení prezentovala kvestorka UNIZA Ing. Jana Gjašiková. Informovala, že súvaha predstavuje komplexný výkaz o stave jednotlivých druhov majetku. Predstavila prehľad jednotlivých

aktív za rok 2019, ako aj prehľad pohybu majetku. Ďalej sa venovala pasívam, ktoré sú zdrojom krytia aktív. Výkaz ziskov a strát tvorí prílohu výročnej správy. V ďalšej časti predstavila návrh rozdelenia výsledku hospodárenia. Následne prešla k analýze výnosov a nákladov. Ďalej sa venovala vývoju fondov. V rámci rekapitulácie zúčtovania so štátnym rozpočtom predstavila novú kapitolu: mzdová politika UNIZA. V závere prezentácie zhodnotila plán hospodárenia na rok 2020. Predseda Hospodárskej komisie uviedol, že komisia väčšinou hlasov návrh odsúhlasila. Následne odzneli poznámky komisie k danému bodu rokovania: zvážiť možnosť predložiť v budúcnosti rozdelenie všetkých zdrojov, nielen dotačných. Ďalšia poznámka sa týkala predaja prebytočných budov. Predseda Kontrolnej komisie uviedol, že komisia odporúča predložený návrh prijať. V následnej diskusii boli zodpovedané otázky týkajúce sa prehľadu účelovo viazaných prostriedkov, nákupu dvoch lietadiel, disponibilných prostriedkov rezervného fondu ako aj spôsobu účtovania fondov, zdroja financovania umeleckého diela „Pulzujúce srdce univerzity“. AS UNIZA návrh schválil.

Následne predseda AS UNIZA predložil návrh na schválenie člena Hospodárskej komisie AS UNIZA, ktorú bolo potrebné doplniť 1 členom študentskej časti AS UNIZA. Navrhovaný kandidát Ing. Miroslav Jančula súhlasil s členstvom v Hospodárskej komisii. AS UNIZA v tajnom hlasovaní návrh schválil.

V ďalšej časti rektor UNIZA predložil návrh na schválenie podmienok pre prijatie na celouniverzitné študijné programy, ktoré zabezpečuje VÚVB v Tatranskej Javorine. Prorektor pre vzdelávanie a vedúca oddelenia pre vzdelávanie PhDr. Renáta Švarcová reagovali na dve pripomienky RNDr. Hynka Bachratého, PhD. Obe pripomienky boli akceptované, nakoľko išlo o záležitosti formálneho charakteru. AS UNIZA návrh schválil. V nasledujúcom bode rektor UNIZA predložil návrh Dodatku č. 3 k Smernici č. 108 – Štipendijný poriadok. Uviedol, že je potrebné uskutočniť zmenu Smernice č. 108 – Štipendijný poriadok, do ktorého boli zapracované podmienky prijímania podnikového štipendia. Prorektor pre vzdelávanie

doplnil, že zákon o VŠ umožnil od septembra podporovať nadaných študentov cez podnikové štipendia. Uviedol, že toto ustanovenie chýbalo v Štipendijnom poriadku, druhým dôvodom je vytvorenie prílohy týkajúcej sa motivačných štipendií. Predsedníčka Legislatívnej komisie uviedla, že našli formálnu nezrovnalosť, ale po komunikácii s oddelením pre vzdelávanie a úprave tohto materiálu skonštatovali, že predložený materiál je po právnej a formálnej stránke v poriadku a komisia súhlasí s návrhom uznesenia a odporúča ho schváliť. AS UNIZA návrh schválil.

Následne rektor UNIZA predložil návrh Dodatku č. 13 k smernici č. 149 – Organizačný poriadok UNIZA. V úvode rektor UNIZA priblížil vývoj situácie na Odbore hospodárskej správy (ďalej len „OHS“). Na základe tohto vývoja boli z pozície vedúceho OHS vznesené požiadavky na nasledovné organizačné zmeny: vytvorenie 3 pracovných miest „upratovačka“; vytvorenie 1 pracovného miesta „referent podateľne, registrácie faktúr a archívu“; vytvorenie 1 pracovného miesta „referent ekonomiky OHS“; premiestnenie 1 pracovného miesta „administratívny referent“ z Oddelenia správy a údržby budov priamo pod vedúceho OHS. Vedúci OHS Ing. Ján Stehlík odôvodnil predložený návrh. Predseda Hospodárskej komisie uviedol, že o každej pozícii hlasovali samostatne a všetky štyri hlasovania boli za schválenie. Zároveň dodal, že je potrebné hľadať vnútorné rezervy. Predsedníčka Legislatívnej komisie uviedla, že predložený materiál je po právnej aj formálnej stránke v poriadku a komisia súhlasí s návrhom uznesenia. Nasledovala rozsiahla diskusia, v rámci ktorej najviac rezonovala otázka krytia mzdových nákladov na spomínaných novovytváraných miestach a problematika zastupovania upratovačiek. Ďalej sa diskutovalo o náraste agendy, ktoré súvisia s pozíciami „referent ekonomiky OHS“ a „referent podateľne, registrácie faktúr a archívu“. AS UNIZA návrh schválil.

V ďalšom bode rektor UNIZA predložil návrh Dodatku č. 1 k Smernici č. 188 – Štatút Univerzity tretieho veku UNIZA. Uviedol, že na zasadnutí AS UNIZA dňa 28. 10. 2019 bol predložený Štatút Univerzity tretieho veku s tým, že bolo potrebné doplniť pri-

pomienky predložené RNDr. Hynkom Bachratým, PhD. Prorektor pre vzdelávanie priblížil vznesené pripomienky a aj spôsob, akým boli zapracované do Smernice č. 188 – Štatút Univerzity tretieho veku. Legislatívna komisia nemala pripomienky k právnej stránke a ani zásadné pripomienky k formálnej stránke materiálu a súhlasila s návrhom uznesenia. V závere sa RNDr. Hynek Bachratý, PhD. poďakoval za zapracovanie pripomienok a upozornil na jednu formálnu úpravu v dokumente. Ďalšie pripomienky k tomuto materiálu neboli. AS UNIZA návrh schválil.

V bode Rôzne AS UNIZA prijal informáciu o oznámení funkcií, zamestnaní, činností a majetkových pomerov rektora UNIZA. Ďalej predseda AS UNIZA informoval členov

študentskej časti AS UNIZA, že člen študentskej časti AS UNIZA, ktorý nie je študentom doktorandského študijného programu, môže pred riadnym skončením štúdia písomne požiadať UNIZA o pozastavenie členstva v AS UNIZA. Predseda AS UNIZA taktiež informoval členov: o použití finančných prostriedkov z rozpočtu AS UNIZA na nákup tonerov; o pretrvávajúcej potrebe uskutočnenia doplnujúcich volieb do študentskej časti AS UNIZA v prípade ostatnej študentskej časti akademickej obce univerzity; o zámere na úpravu Rokovacieho poriadku AS UNIZA, ako i Zásad volieb do AS UNIZA. Prorektor pre medzinárodné vzťahy a marketing reagoval na požiadavku, ktorú predniesol predseda Kontrolnej komisie Ing. Pavol Podhora. Požiadavka vplynula

z rokovania Kontrolnej komisie. Išlo o stanovisko prorektora pre medzinárodné vzťahy a marketing, či novovytvorené miesto grafika, ktorý sa mal venovať aj zviditeľneniu UNIZA na sociálnych sieťach a na webe naplnilo očakávania.

V závere predseda AS UNIZA poďakoval za účasť a aktívnu spoluprácu a zasadnutie ukončil. Materiály sú v plnom znení k dispozícii na intranete UNIZA v priečinku UNIZA dokumenty/Akademický senát/Zasadnutia AS UNIZA/3 Archivované materiály zo zasadnutí AS UNIZA/rok 2020.

doc. Ing. Norbert Adamko, PhD.
predseda AS UNIZA
Zapísala: Ing. Irena Kubinová,
tajomníčka AS UNIZA

Znalostná aliancia v leteckej doprave

Projekt KAAT – Knowledge Alliance in Air Transport je ERASMUS+ projekt zameraný na znalostné aliancie. Koordinátorom projektu je University Politehnica of Bucharest v Rumunsku. Do projektu bolo zapojených 17 partnerov (7 univerzít zo 6 krajín, 10 partnerov z priemyslu a 11 spolupracujúcich pridružených partnerov). Úloha priemyselných partnerov je veľmi dôležitá, pretože sú niečo ako „zrkadlo“ úrovne univerzitného vzdelávania a programov odbornej prípravy v leteckej doprave. Tento projekt bol na Slovensku jedným z prvých projektov tohto typu, ktoré boli schválené a podporené financovaním zo strany EÚ.

Hlavným cieľom projektu bolo vytvorenie znalostnej aliancie v leteckej doprave, čo je v dnešnom globálnom svete veľmi dôležité. Najmä v oblasti vzdelávania v letectve. Projekt definoval trh leteckých povolání a ich kvalifikačných predpokladov. Prvým krokom bolo zistiť zoznam súčasných povolání, ale aj budúcich povolání, kedy bolo definovaných viac ako 120 povolání v oblasti letectva. Zároveň sa projekt zamerával aj na budúce povolania definované partnermi z praxe, pre ktoré je potrebné navrhnuť aj vzdelávacie a školiace programy. Ďalším krokom bolo pripraviť analýzu kvalifikácií v odvetví leteckej dopravy. Akademici ako

aj partneri z priemyslu sa pokúsili identifikovať kľúčové kompetencie pre niekoľko druhov povolání s víziou „inteligentnej kvalifikácie pre inteligentné povolanie“. Každý štát má svoj národný kvalifikačný rámec (NKR) ako aj národnú sústavu povolání, kedy európsky kvalifikačný rámec (EQF) je mostom medzi vnútroštátnymi systémami kvalifikácií. Vedúci pracovnej skupiny uplatnili metodiku pre sektorový kvalifikačný rámec pre leteckú dopravu (SQFAT). Identita SQFAT bola formovaná 10 zložkami štruktúrovanými na 3 úrovniach. Každá kvalifikácia sa vymedzuje prostredníctvom výsledkov vzdelávania vyjadrených z hľadiska vedo-

mostí, zručností, autonómie a zodpovednosti, sociálneho a osobného rozvoja súvisiaceho s každým stupňom štúdia.

Počas riešenia projektu boli formulované aj požiadavky na vytvorenie nového študijného programu - informačné technológie aplikované v letectve ako aj možnosti a spôsob úpravy univerzitných študijných programov a kurzov ďalšieho vzdelávania pre súčasné podmienky a požiadavky praxe. Cieľom projektu bolo aj vypracovanie metodiky pre sektorový kvalifikačný rámec s potrebou definovania spôsobu uznávania predchádzajúceho vzdelania a pracovných skúseností v letectve. Výstupy tohto projektu boli využité aj pri kreovaní súčasnej podoby Slovenskej sústavy povolání, Národnej klasifikácie zamestnanosti SK ISCO-08 a Národného kvalifikačného rámca. Na základe vynikajúcich výsledkov spolupráce sa spoluriešitelia rozhodli vytvoriť Európsku sieť pre výcvik a vzdelávanie v oblasti letectva (ENATE) s cieľom zabezpečiť udržateľnosť projektu a nové spoločné medzinárodné a multidisciplinárne študijné programy, ktoré zaistia medzinárodný rozmer leteckého vzdelávania a ovplyvnia aj medzinárodnú zamestnanosť, najmä v krajinách zúčastňujúcich sa na projekte.

Alena Novák Sedláčková, Antonín Kazda
FPEDAS

Veľa slovenských firiem a inštitúcií bolo prinútených kvôli krízovej situácii prejsť so svojimi zamestnancami na prácu na doma, home office. Pre niektoré z nich práca na diaľku novinkou nie je, iné to skúšali prvýkrát.

Všetci zamestnanci UNIZA (okrem tých, ktorým to typ ich práce nedovoľoval) pracovali z domu a museli sa prispôbiť novej situácii. Pýtali sme sa preto, či by ste uvítali home office na UNIZA ako nápomocnú a efektívnu možnosť výkonu práce.

V takom ojedinelom prípade, akým bola epidemiologická situácia v krajine, spôsobená COVID-19, to bolo jediné možné riešenie, ktoré dokázalo nahradiť prezenčnú výučbu. V štádiu riadneho chodu spoločnosti by mali byť tieto nástroje značne obmedzené. Vysokoškolský učiteľ sa musí zároveň venovať aj výskumu. Pre svoju prácu potrebuje dostupnú infraštruktúru a tú má na univerzite plne k dispozícii. Máme Univerzitný vedecký park, Výskumné centrum a výborne vybavené laboratória priamo na katedrách.

Keď sa pozrieme na akademický život na iných európskych univerzitách, kde mnohí z nás absolvovali prednáškové či iné pobyty, tak vidíme veľmi aktívny život do neskorých večerných hodín. Kvalitná publikačná činnosť je závislá od ešte kvalitnejšieho dlhodobého výskumu a ten sa nedá robiť od písacieho stola z domu. Máme veľmi dobré podmienky na prácu i slobodné bádanie, preto ich treba plne využívať na odborný i graduačný rast každého z nás.

prof. Ing. Jozef Ristvej, PhD., prorektor pre medzinárodné vzťahy a marketing

Súhlasím, že inštitút „home office“ je súčasťou personálnej politiky úspešných súkromných firiem, ale v rámci verejného sektora je zastúpený len minimálnou mierou. Nedávna a verím, že „už minulá pandemická skúsenosť“ preverila nielen naše osobnostné, ale aj pracovné schopnosti a zručnosti pracovať v modifikovaných pracovných podmienkach. UNIZA je veľký administratívny kolos, v ktorom sa prelína široké spektrum profesijných úkonov (od vzdelávania, vedy a výskumu, ekonomiky, marketingu, personalistiky až po manuálne poskytované služby). Z hľadiska tejto profesijnej variability považujem nie za úplne „jednoduché“ presadiť inštitút „home office“ – celoplošne v rámci UNIZA. Avšak perspektívne tu vidím priestor pri rokovaní s p. rektorom v rámci prípravy novej kolektívnej zmluvy pre rok 2021, kde by mohlo dôjsť k názorovému prieniku oboch zúčastnených strán ohľadom danej problematiky. Ďalšou alternatívou pri presadzovaní „home office“ by mohla byť aktualizácia pracovného poriadku, kde by bola zakotvená aj možnosť práce na home office. Aj v súčasnosti v rámci UNIZA je využívaná táto pracovná organizačná jednotka pri kategórii vysokoškolský učiteľ po vzájomnej dohode s nadriadeným. Samozrejme, že sa nebudeme brániť rozšíriť tento inštitút aj pre ostatné pracovné kategórie.

Podľa môjho osobného názoru, by aplikovanie progresívnych a inovatívnych organizačných foriem práce bolo určite silným motivačným faktorom pre zamestnancov pracujúcich v prospech rozvoja UNIZA, ako aj výrazne atraktívnym benefitom pre uchádzačov o pracovné pozície.

Záverom by som skonštatovala, že tento proces je aj o vzájomnej dôvere medzi zamestnávateľom a zamestnancami, aby tento prípadný benefit bol vnímaný ako motivátor a zamestnanci skutočne odvedli plnohodnotnú kvalitnú prácu.

V období koronakrízy, kedy UNIZA zaviedla prácu na doma, viacerí zamestnanci tento spôsob práce privítali, a preto si myslíme, že rozšírenie práce na doma má svoje opodstatnenie aj v podmienkach UNIZA. Práca na doma je efektívnym nástrojom práce v 21. storočí, o čom svedčí aj čoraz viac firiem, ktoré túto možnosť ponúkajú. Je to z toho dôvodu, že práca na doma prináša výhody aj na strane zamestnanca aj na strane zamestnávateľa.

Mgr. Eva Špániková, predsedníčka Odborov UNIZA

Home office by som osobne uvítal, hlavne pri príprave článkov a nových projektov, kedy je potrebné maximálne sa sústrediť na prípravu a spracovanie podkladov, hlavne teoretických častí. Taktiež aj písanie skrípt, vysokoškolských učebníc či monografií by bolo pre mňa lepšie z prostredia domu. Vybavovanie e-mailov a komunikáciu na diaľku je taktiež možné efektívne riešiť cez home office. Taktiež aj niektoré stretnutia je možné realizovať z domu cez Webex, MS Teams, Zoom či iné. Ale ak porovnáam organizovanie konferencie z domu cez tieto nástroje a štandardným spôsobom cez osobný kontakt, tak v tomto prípade som radšej za osobný kontakt, kedy je lepšie mnohé veci prekonzultovať osobne, spoločne riešiť vzniknuté problémy, rozoberať nové témy. Pri prezentovaní príspevkov a diskusií počas konferencie radšej preferujem osobný kontakt. Taktiež, čo sa týka aj práce so študentmi, home-office bol nevyhnutnou alternatívou na komunikáciu, prezentáciu prednášok či konzultáciu. Čo sa ale týka overovania vedomostí, som jednoznačne za prezenčnú formu, skúšanie na diaľku, či už z domu alebo práce, beriem len ako nevyhnutnú alternatívu.

doc. PaedDr. Peter Hockicko, PhD., prodekan pre vedu a výskum

Je jedno staré úslovie: „Všetko zlé je na niečo dobré“. Koronakríza spôsobila mnohé malé aj veľké komplikácie, ale presne v tomto duchu priniesla aj niečo pozitívne. V prípade študentov a pracovníkov univerzity za pozitívum považujem masívne nasadenie IKT prostriedkov, ktoré zabezpečili naše spojenie s kolegami a s vonkajším svetom. Ako riadiaceho pracovníka ma prekvapila schopnosť každého zamestnanca komunikovať novými spôsobmi. Na strane našich používateľov z radov zamestnancov univerzity, študentov, čiastkových knižníc sme taktiež zaznamenali akceptáciu online komunikácie a spolupráce.

Knižnica pripravila na webovej stránke podporu online štúdiá cez elektronické informačné a študijné zdroje. Poskytovali sme konzultačnú podporu každému, kto o ňu požiadal. Online podpora knižnice bola využívaná a určite ju budeme rozvíjať a zdokonaľovať ďalej. Už teraz máme rozpracovanú sériu webinárov s pokračujúcimi konzultáciami a mentoringom.

Home Office z pohľadu riadiaceho pracovníka znamená na vstupe vyššie úsilie pri precíznom definovaní obsahu, kvality a kvantity práce na doma. Okrem online komunikácie je nutné dohodnúť sa s každým, kto z tímu ide pracovať domov, na spôsobe náhradnej komunikácie. Telefonická komunikácia je pre niektorých zamestnancov nevyhnutná a preto ju netreba násilu nahradiť mailami, sieťami či inými komunikačnými systémami. Mítingy celého tímu sú nevyhnutné, je dobré a nám sa osvedčilo deliť si porady na virtuálne a s osobnou účasťou. Aj tu sme objavili nástroje, ako sa netreba kvôli každej maličkosti stretávať osobne a strácať čas cestovaním. Mobilita je žiadaná, ale v novej epidemiologickej dobe sa nebudeme stretávať osobne tak často a napriek tomu musíme plnohodnotne fungovať.

Práca na doma znamená okrem stanovenia a definovania úloh aj dôslednú kontrolu ich plnenia. Predloženie výsledkov práce, dodržiavanie termínov, dosiahnutie kvantity aj kvality je pri práci na doma rovnaké ako pri výkone v kancelárii. V každom prípade, korona nechtiac vytvorila príležitosť, aby sme vytvorili a využili možnosti, o ktorých sa v podmienkach univerzity iba chvíľu pred karanténou začalo diskutovať. Odskúšali sme si veľa a rozhodne to považujem za veľký úspech. V rozumnej miere a pri stanovení jasných a efektívnych pravidiel by som prácu na doma považovala za dobrý doplnok práce v kancelárii.

PhDr. Alena Mičicová, riaditeľka Univerzitnej knižnice

O štatút domáckej práce (alebo moderne home office) som požiadala vedenie univerzity z osobných dôvodov a od septembra 2019 som zamestnancom UNIZA s pracovným pomerom domáckej práce. Takže s týmto druhom prác som mala skúsenosť už pred krízou a s krízou sa v podstate môj výkon prác veľmi nezmenil.

Štatút domáckej práce je definovaný v Zákonníku práce ako pracovný pomer zamestnanca, ktorý pravidelne vykonáva prácu pre zamestnávateľa podľa podmienok dohodnutých v pracovnej zmluve doma alebo na inom dohodnutom mieste, ak to podstata práce umožňuje, a v pracovnom čase, ktorý si sám zamestnanec rozvrhuje.

Podstata mojej práce ako výkonného redaktora časopisu Komunikácie je administratívno-odborného charakteru a pozostáva z 90 percent z práce na počítači, a nemusí byť teda vykonávaná prezenčne na mieste pracoviska. A z dôvodu starostlivosti o malé deti, ktoré si vyžadujú zvýšenú zdravotnú starostlivosť (častejšie návštevy lekárov), majú iné vzdelávacie nároky, ako sú všeobecne zaužívané, a ich aktivity si vyžadujú zvýšené sprevádzanie dospelou osobou, mi na domáckej práci vyhovuje predovšetkým možnosť rozvrhnutia si pracovného času tak, aby moje osobné (rodinné) potreby nekolidovali s mojimi pracovnými povinnosťami. Pri vopred nastavených pravidlách mojej domáckej práce (ako zasielanie pravidelných týždenných reportov, ukážok prác, „teleschôdzok“, ...) ktoré sme si s mojimi nadriadenými a kolegami nastavili, je možná pravidelná kontrola môjho pracovného výkonu. Po dohode priamo na pracovisku vykonávam práce raz za 7-10 dní v rozsahu cca 3 hodiny, kedy absolvujem krátke sedenia s nadriadenými a kolegami a vybavujem poštu, ekonomickú agendu ... V porovnaní s predchádzajúcim „klasickým“ pracovným pomerom mi domácka práca poskytla možnosť sklbiť moje pracovné a osobné potreby, nestrácať čas presunom do a z práce, ako aj možnosť pracovať v inej časti dňa, ako je pri mnou vykonávaných prácach obvyklé. Pre mňa ako náročne považujem pri domáckej práci rozvrhnutie si pracovného času a prác (napr. dobrý odhad časového rozsahu jednotlivých prác, kedy pri potrebnom prerušení práce viem po prerušení v nej bez väčších problémov pokračovať, zosúladenie prerušenia vo výkone prác a dodržanie dohodnutých termínov, ale aj nevytváranie nadčasov). Pre mňa sa však domácka práca so všetkými jej výhodami a nevýhodami javí nápo-mocnou a efektívnou možnosťou výkonu práce.

Ing. Sylvia Dundeková, PhD., výkonná redaktorka časopisu Komunikácie

Príhovor predsedníčky odborov

Vážení zamestnanci Žilinskej univerzity,

v úvode by som sa chcela poďakovať nášmu bývalému predsedovi RNDr. Petrovi Varšovi, PhD., ktorý žiaľ tragicky zahynul v decembri 2019, za jeho dlhoročnú neúnavnú prácu v prospech odborov. Bude nám chýbať ako hodnotný človek a skvelý kolega, ktorý dokázal aj vážne problémy riešiť s nadhľadom a jeho povestným optimistickým prístupom. Budeme sa snažiť pokračovať v jeho víziách, ktoré smerovali ku skvalitneniu odborovej činnosti na univerzite.

Taktiež by som chcela vyjadriť poďakovanie všetkým zamestnancom, ktorí sú členmi odborov, a preto aj vďaka nim máme mandát zastupovať všetkých zamestnancov univerzity pri uzatváraní KOLEKTÍVNEJ ZMLUVY (KZ) a samozrejme sa spolupodieľať na tvorbe a čerpaní sociálneho fondu. Vďaka tejto „menšine“ zamestnancov čerpajú výhody vyrokovanej KZ všetci zamestnanci univerzity bez ohľadu na ich členstvo v odboroch. Odborové organizácie majú exkluzivitu v kolektívnom vyjednávaní a uzatvorení KZ so zamestnávateľom.

Odbory neúnavne presadzujú záujmy aj v oblasti zvýšenia plátov zamestnancov v školstve, čo sa po dlhom a náročnom rokovaní s vládou aj podarilo. V roku 2019 aj 2020 sa zvýšili platy učiteľom, výskumným pracovníkom, ako aj administratívnym a technicko-hospodárskym zamestnancom o 10%. Toto zvýšenie plátov presadili odbory v rámci generálnej dohody s vládou SR.

Len vďaka odborom a vyššej KZ máme možnosť čerpania 5 dní dovolenky navyše oproti Zákonníku práce. V prípade, že odborové organizácie by nemali podporu a napríklad by zanikli, tak by zamestnanci prišli o uvedených 5 dní. V prípade zániku odborov, by mohla byť vytvorená zamestnanecká rada na univerzite, ale tá by už nemala kompetencie uzatvárať KZ. Nemohla by sa podieľať na tvorbe a čerpaní sociálneho fondu, ktorý tvoríme všetci zamestnanci. V praxi to znamená, že by sa mohli výrazným spôsobom zredukovať možnosti príspevkov na vzdelávanie, detskú univerzitu, sociálne výpomoci, príspevkov na regeneráciu pracovných síl, nakoľko tieto príspevky by už boli v plnej kompetencii zamestnávateľa. Nie menej dôležitá informácia bude pre Vás, že v prípade Vášho členstva v odboroch Vám odbory poskytnú bezplatne právne služby pri pracovno-právnych problémoch (súdnych pojednaniach). Veľa zamestnancov využilo túto lukratívnu ponuku a môžeme Vám garantovať, že naši právni zástupcovia sú špecialisti na pracovné právo a máme takmer 100% úspešnosť pri súdnych pojednaniach.

Na základe vyššie uvedených argumentov by som sa chcela prihovoriť aj ostatným zamestnancom, ktorí váhajú, resp. nie sú členmi odborov, aby zvážili svoje členstvo, predovšetkým zamestnancov z radov akademickje obce. V súčasnosti odborová organizácia pracuje na úplne inej, novej platforme, nie na takej ako ju mnohí vnímajú z minulých čias. Odbory by mali byť apolitické! Dnes sa posunula naša činnosť už do legislatívnej a pracovno-právnej roviny. Je mi ľúto, že v dnešnej dobe, ktorá je veľmi náročná, či už v oblasti medziľudských vzťahov, ako aj pracovných vzťahoch sa takmer vytratil hodnoty, ako solidarita, spolupatričnosť, empatia a altruizmus, čo považujem za základné hodnotové piliere odborovej činnosti. Aj nedávne skúsenosti počas korona krízy potvrdzujú potrebu odborov, ktoré i v priebehu tohto emočne vypätého obdobia rokovali s p. rektorom predovšetkým v oblasti personálnej s cieľom nájsť konsenzus. Verím, že spolupráca s vedením univerzity sa bude i naďalej odvíjať v tvorivej a konštrukčnej rovine v rámci sociálneho dialógu.

Verím, že i na základe tohto môjho úprimného príhovoru sa nám spoločne podarí zvýšiť členskú základňu. Aj nám zástupcom jednotlivých fakultných odborových organizácií, keď budeme mať výraznejšiu podporu zamestnancov sa budú ľahšie a kvalitnejšie presadzovať vaše záujmy a práva. Dôležitá je pre nás spätná väzba, že práca, ktorú robíme nad rámec svojich pracovných povinností, má zmysel a nespoliehať sa na tú „menšinu“, a tak často počutou vetou „však odbory bojujte“ a tým vlastne využívať všetky výhody a benefity, ktoré sú pre nás všetkých na univerzite.

Budeme sa snažiť byť proaktívni a samozrejme budeme očakávať aj Vaše podnetné impulzy, ktoré sa budeme usilovať presadiť v rokovaní so zamestnávateľom.

Mgr. Eva Špániková, v. r.
predsedníčka UOO pri UNIZA

Prípravy na Letnú univerziádu SR 2020

Keby nebolo pandémie koronavírusu, už by sme vás informovali o priebehu, výsledkoch a úspechoch letnej univerziády, ktorá sa mala pôvodne uskutočniť koncom mája. Teraz má už stanovený nový termín, a to 5. – 8. októbra 2020. Všetci dúfame, že sa situácia upokojí a bude sa môcť toto športové podujatie uskutočniť. O prípravách, organizácii a výnimočnosti celej akcie sme sa rozprávali s **PaedDr. Róbertom Janikovským**, riaditeľom Ústavu telesnej výchovy a zároveň podpredsedom organizačného výboru Letnej univerziády SR 2020.

Na začiatok sa opýtam základnú otázku: čo je letná univerziáda a pre koho je určená?

Letná univerziáda je najvýznamnejšie a najväčšie športové podujatie v rámci univerzitného športu. Organizuje sa každé štyri roky striedavo so zimnou univerziádou, teda raz za dva roky sa koná univerziáda – raz je to letná a raz zimná. Podobný systém striedania je aj pri olympijských hrách. Počas univerziády sa v rámci jedného týždňa zorganizujú súťaže v 15 športoch a vo viacerých disciplínach. Univerziáda je určená predovšetkým pre študentov univerzít, vysokých škôl a ich absolventov rok po ukončení štúdia. Okrem toho môžu štartovať aj študenti posledného ročníka stredných škôl a v niektorých disciplínach sme vytvorili podmienky na to, aby mohli štartovať účastníci od 15 rokov. Bude to napr. v cyklistike, orientačnom behu a v atletike. Je to najmä z toho dôvodu, že organizácia takýchto súťaží je náročná na organizačno-technické zabezpečenie a počet usporiadateľov. Ak by sa súťaže zúčastnil nižší počet účastníkov, bolo by to plytvanie nielen organizačným potenciálom, ale aj finančnými prostriedkami.

V rámci univerziády sú povinné športy a potom sú také, ktoré si organizátor môže dobrovoľne pribrať. Ako ste naplánovali výber športov?

Doteraz sa na univerziádach súťažilo zvyčajne v 10 - 12 športoch, ako: atletika, basketbal, 3x3 basketbal, futbal, lukostrelba, plážový volejbal, volejbal, plávanie, šach, šerm, tenis a pod.

My sme na podnet pána rektora do aktuálneho ročníka zaradili aj ďalšie športy, a to cyklistiku, orientačný beh, silový trojboj, lukostrelbu a k aerobiku sme pridali disciplínu maratón v dance aerobiku, v ktorej môžu súťažiť aj amatéri.

Ako ste sa dostali k organizácii tohto podujatia?

Na organizátora takýchto súťaží vyhlasuje Slovenská asociácia univerzitného športu (SAUŠ) verejnú výzvu, na ktorú reagujú zvyčajne silné univerzity s dostatočným ľudským potenciálom a kvalitnou infraštruktúrou. O tom, kto bude organizátorom LU, rozho-

duje SAUŠ na základe vyhodnotenia ponúk jednotlivých univerzít. Univerzity vnímajú organizáciu takéhoto podujatia ako určitú prestíž, a taktiež PR aktivitu smerom k možným záujemcom o štúdium na ich univerzite. Vnímame to ako veľkú výzvu, ale aj zodpovednosť organizátorov kvalitne a profesionálne zorganizovať celé podujatie.

Čo zahŕňa práca organizátorov?

V prípravnom období to bola propagácia podujatia, zabezpečenie športových objektov a technicko – materiálne zabezpečenie jednotlivých súťaží. Musíme zabezpečiť priestory a športoviská, organizátorov súťaží, ubytovanie, stravovanie, reklamné predmety a účastnícke tričká. Je dôležité mať kvalitné ubytovanie, pretože treba ubytovať denne 200 - 300 ľudí, mať funkčnú recepciu, upratovanie. Rátame s využitím internátov. So stravovaním nemáme problém, menza má dostatočnú kapacitu. Takisto musíme zabezpečiť dopravu medzi jednotlivými športoviskami a množstvo ďalších detailov...

Zvláda celú organizáciu Ústavu telesnej výchovy?

Množstvo súťaží a disciplín v tak krátkom čase nie je možné pokryť ľuďmi, ktorí na ÚTV pracujú. Musíme si uvedomiť, že v priebehu 4-5 dní musíme v Žiline zorganizovať cca 14 súťaží, pričom na každej sa podieľa množ-

stvo organizátorov. Z tohto dôvodu sme pre všetky súťaže oslovili kvalitných, schopných a technicky pripravených organizátorov. Niektoré súťaže nám budú organizovať „externí“ organizátori a niektoré súťaže bude organizovať Ústav telesnej výchovy v spolupráci s AC UNIZA. Je to rozdelené tak, aby sme kapacitne stihli obsiahnuť veľkosť podujatia. No pri takýchto typoch podujatia je to štandardná situácia.

Kde sa bude súťažiť?

Niektoré športy budú prebiehať priamo na športoviskách Žilinskej univerzity, napr. v T1 volejbal, v Športcentre Stará menza šerm a silový trojboj, v telocvični na Májovej ulici maratón v dance aerobiku. Ďalšie budú v blízkom okolí – plávanie na plavárni, lukostrelba v Tepličke nad Váhom, orientačný beh bude priamo v areáli UNIZA, ale aj v Lietavskej Svinnej a v Babkove, futbal na štadióne MŠK Žilina, basketbal v ŠH na Rosinskej ceste a pod.

Dva športy nebudú organizované v Žiline, pretože pre ne nemáme vytvorené vhodné podmienky, konkrétne ide o atletiku a aerobik. Napriek veľkým snahám vedenia Žilinskej univerzity sa nepodarilo revitalizovať atletickú dráhu na Veľkom Diele, preto sme boli nútení hľadať náhradných organizátorov aj miesto. Atletika sa teda uskutoční v Bratislave ako súčasť memoriálu Martina Babiaka, termín by mal byť 1. 9. 2020. Aerobik bude prebiehať tiež v Bratislave a bude organizovaný ako medzinárodná súťaž v novembri tohto roka (ak bude medzinárodná účasť povolená).

Kto oslovuje potenciálnych účastníkov?

My spoločne so SAUŠ. Plagáty a bulletinny zasielame priamo na vysokoškolské športové kluby a katedry telesnej výchovy, ktoré by mali informovať svojich študentov a športovcov. Prostredníctvom mailov oslovujeme aj športové kluby či stredné školy v regióne. Propagácia prebieha cez internet, cez webovú stránku univerziády. Podľa predbežných čísel odhadujeme, že sa tu vystrieda do 500 športovcov a 200 organizátorov – niektorí tu budú celý týždeň, iní podľa toho, ako dlho bude trvať súťaž v ich konkrétnej športovej disciplíne.

Vyhodnotenie teda nastáva ihneď po ukončení súťaže?

Áno, bohužiaľ, vyhodnotenie neprebíha tak, ako to vidávame na svetových súťažiach či olympiádach, kde je vyhodnotenie spojené s kultúrno-spoločenskou akciou. U nás máme skromnejšie vyhodnotenie bezprostredne po ukončení súťaže na športovisku, kde sa súťaž odohráva.

Aký význam má táto udalosť pre región, pre mesto Žilina?

Organizačný výbor má zámer pozvať nielen na slávnostné otvorenie, ale aj na jednotlivé súťaže stredných škôl z mesta Žilina, ale aj z blízkeho okolia. Sme ochotní zabezpečiť pre nich aj dopravu. Organizáciu sme naplánovali tak, že hneď po slávnostnom otvorení nasleduje súťaž v MTB cyklistike v areáli našej univerzity a v blízkom okolí. Práve tu môžu štartovať aj mladšie vekové kategórie. Chceme tak spropagovať našu univerzitu a poukázať na to, že okrem kvalitného vzdelávania vieme poskytnúť aj podmienky pre kvalitnú športovú činnosť. Mesto aj VÚC vnímame ako kvalitného partnera.

Ako je to s financovaním?

Financovanie je kryté z účelových zdrojov Ministerstva školstva SR, o ktoré sme sa ako univerzita uchádzali. Z týchto zdrojov sa rekonštruovali športové objekty – telocvičňa na FBI, telocvičňa T1 na Veľkom Diele, Športcentrum Stará Menza. Tieto rekonštrukcie boli prioritne kvôli univerziade, ale na niekoľko rokov sme priestory skvalitnili aj pre našich športovcov, ktorí budú tieto objekty využívať. Takisto sme nakúpili športový

a technický materiál, ktorý bude použitý na súťaže, ale neskôr aj pri výučbe a súťažiach našich študentov. Oslovili sme aj firmy v regióne s podporou vo forme sponzoringu, kde sa nám taktiež podarilo získať zaujímavé finančné prostriedky. Časť nákladov ponese aj my, ako organizátor podujatia vo forme spolufinancovania.

S akými problémami ste sa pri organizácii stretli?

Mali sme dosť veľký problém zohnať zhotoviteľa medailí, ktoré získajú športovci na 1. – 3. mieste. Dizajn medailí vytvoril pre nás Emil Hrabovský, ktorý navrhol aj logo univerziady a spracoval celý design manuálu LU. Medaila je veľmi pekná, ale technicky náročná na výrobu. Problém nastal, keď sme hľadali dodávateľa. Hľadali sme na Slovensku, ale aj v zahraničí. Nakoniec sme oslovili najkvalitnejšiu firmu na Slovenku – Mincovňu Kremnica, kde mali s vyhotovením tiež menšie technické problémy, ale poradili si. Síce za vyššiu cenu, ale sme radi, že budeme mať jedinečné medaily tvarom aj kvalitou.

Pri organizácii podujatia takýchto rozmerov je potrebné veľké množstvo ľudí.

Áno, okrem organizátorov potrebujeme množstvo dobrovoľníkov. Chceme osloviť zamestnancov univerzity, ale aj študentov, ktorí by boli ochotní pomôcť pri rôznych prácach, ako je balenie propagačných materiálov, prezentácia účastníkov, ubytovanie, pomoc priamo na športoviskách a podobne. Potrebujeme cca 80 - 100 dobrovoľníkov, čo dúfame, že sa nájde. Odmenou pre nich bude pekné univerziadne trič-

ko a snáď aj dobrý pocit, že boli „priamo pri tom“...

Ako vás v prípravách zasiahla koronakríza?

Práve keď sa začínala rozbiehať aktívna príprava na plánovanú univerziadu v máji, boli uzatvorené športoviská a zakázané všetky hromadné podujatia. To sme už vedeli, že sa univerziada v pôvodnom termíne neuskutoční. Aktívna fáza prípravy je cca dva mesiace pred podujatím. Teraz to vychádza na august a september, keď má mnoho ľudí dovolenku a niektoré veci sa ťažko vybavujú. Skúsime preto vybaviť ešte niečo teraz v júni. Oslovovať dobrovoľníkov budeme v septembri. Na druhej strane pri októbrovom termíne je výhoda, že už bude prebiehať zimný semester, a teda študenti budú už tu. Mohla by nás však ohroziť druhá vlna epidémie, prípadne nové posunutie termínu – čo by už bolo dosť frustrujúce. Všetky nové hygienické opatrenia pre organizátorov prinášajú ďalšie komplikácie a stúpa zároveň aj finančná náročnosť. Veľa činnosti vykonávame popri svojich bežných pracovných povinnostiach, takže ak budeme robiť niečo dva či tri razy a zakaždým zbytočne, bude to dosť demotivačné. Veríme však, že mnohé obmedzenia už nebudú platiť a že Letná univerziada prebehne tak, že bude spokojné vedenie našej univerzity, aj mesto, aj zástupcovia jednotlivých univerzít a všetci zúčastnení.

Ďakujeme za rozhovor a prajeme úspešný priebeh univerziady!

Eva Vlčková
foto: Cyril Králik, pexels

Rektor
Žilinskej univerzity v Žiline

pozýva zamestnancov UNIZA na

Športový deň

rektora

štvrtok **10. 9. 2020 od 8.00 h**

Usporiadateľ:

Ústav telesnej výchovy, AC UNIZA, ZO OZ PŠVVAŠ

Súťaže:

futsal, volejbal, basketbal
florbal, lukostreľba, bedminton
tenis
streľba zo vzduchovky
stolný tenis, preťahovanie lanom
nohejbal

Miesto:

telocvičňa T1, Veľký Diel
Športcentrum Stará menza, Hliny V.
tenisové kurty, Veľký Diel pri T1
blok HB, Fit-club
Nová menza
telocvičňa Májová

Nesúťažné disciplíny:

kruhové cvičenie pre ženy
novinka - cykloturistika

blok HB, Fit -club
Žilina a okolie

Program:

8.00 h
10.00 h
10.30 – 18.00 h
16.00 – 18.00 h
18.00 – 19.00 h
19.00 – 21.00 h

začiatok súťaže vo futsale
slávnostné otvorenie v T1
pokračovanie všetkých súťaží
catering
preťahovanie lanom
vyhodnotenie súťaží a spoločenské posedenie

PRÍĎTE SI ZAŠPORTOVAŤ ALEBO POVZBUDIŤ SVOJICH KOLEGOV!

LETNÁ UNIVERZIÁDA **2020**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ŽILINSKÁ UNIVERZITA V ŽILINE

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE: 5. 10. 2020

Námestie pred budovou UNIZA, Univerzitná 8215/1, 010 26 Žilina

ŠPORT	TERMÍN	MIESTO
Šach	4. - 8. 10. 2020	Nová menza – Vedecká rada UNIZA
Aerobik maratón	5. 10. 2020	Telocvičňa FBI UNIZA
Cyklo MTB	5. 10. 2020	Areál Veľký Diel UNIZA
Basketbal	5. - 6. 10. 2020	Športová hala Rosinská cesta, Žilina Telocvičňa T-1 Veľký Diel UNIZA
Volejbal	5. - 6. 10. 2020	Športová hala Stavbár - Bôrik, Žilina
Silový trojboj	6. 10. 2020	Športcentrum Stará menza UNIZA
Futbal	6. - 7. 10. 2020	Futbalové ihrisko MŠK Žilina
Orientačný beh	6. - 7. 10. 2020	Areál Veľký Diel UNIZA + L. Svinná/Babkov
Šerm	7. 10. 2020	Športcentrum Stará menza UNIZA
Basketbal 3x3	7. - 8. 10. 2020	Ihrisko UZ Hliny 5 UNIZA
Plážový volejbal	7. - 8. 10. 2020	Beach volejbalové ihrisko - Bôrik, Žilina
Tenis	7. - 8. 10. 2020	Tenisové kurty TK Žilina
Lukostrelba	8. 10. 2020	Lukostrelnica REFLEX Teplička nad Váhom
Plávanie	8. 10. 2020	Mestská krytá plaváreň Žilina
Atletika	1. 9. 2020	Atletický štadión Mladá garda Bratislava
Aerobik	7. 11. 2020	Športová hala FTVŠ Bratislava

SPRIEVODNÉ PODUJATIA V RÁMCI LU SR 2020

STRETNUTIE VEDÚCICH KATEDIER A ÚSTAVOV TELESNEJ VÝCHOVY A ŠPORTU

5. 10. 2020, Nová menza UNIZA

PÁRTY PRE ÚČASTNÍKOV LU 2020

5. 10. 2020 a 7. 10. 2020, areál Novej menzy UNIZA

Vydáva: Žilinská univerzita v Žiline. **Redakcia: výkonná redaktorka:** Mgr. Eva Vlčková, **foto:** Cyril Králik, **predseda redakčnej rady:** prof. Ing. Jozef Ristvej, PhD., prorektor UNIZA. **Členovia redakčnej rady:** FPEDAS: doc. Ing. Jarmila Sosedová, PhD., SJF: prof. Ing. Eva Tillová, PhD., FEIT: doc. PaedDr. Peter Hockicko, PhD., SvF: Ing. Arch. Peter Krušínský, PhD., FRI: doc. Mgr. Jakub Soviar, PhD., FBI: Mgr. Valéria Moricová, PhD., FHV: PhDr. Slavka Pitoňáková, PhD., Rektorát: Mgr. Adriana Valentovičová, ÚTV: PaedDr. Ludmila Malachová, UCV: Ing. Martina Kardošová, Foto na obálke - Cyril Králik: Letecké výcvikové a vzdelávacie centrum UNIZA.

Príspevky posielajte na: e-mail: spravodajca@uniza.sk. **Uzávierka nasledujúceho čísla je 9. októbra 2020.**

Vychádza ako dvojmesačník (okrem prázdnin). Nepredajné! Tlač: EDIS – vydavateľské centrum UNIZA, Univerzitná 1, 010 26 Žilina
Registrácia MK SR EV 4394/11. ISSN 1339-4134. **Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu rukopisov.**

Adresa vydavateľa: Univerzitná 8215/1, 010 26 Žilina, IČO: 00397563